

Obstarávateľ:

Miasto i Gmina Szczawnica, Poland

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA SZCZAWNICA, evidenčný areál Jaworki

SEA

Hodnotenie vplyvov na životné prostredie presahujúceho hranice

máj 2011

Spracovateľ:

SLOVZEOLIT spol. s r.o. Školská 5, 052 01 Spišská Nová Ves

OBSAH

	Strana
1. Úvod	4
2. Základné informácie o doterajšom priebehu spracovávaní strategického dokumentu	6
3. Popis variantu strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti, ako aj variantu neuskutočnenia tejto činnosti	9
3.1. Popis variantu strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti	9
3.2. Popis variantu neuskutočnenia tejto činnosti, tzv. „nulový variant“	12
4. Doručené stanoviská	13
5. Popis tých zložiek a prvkov životného prostredia, ktoré môžu byť pravdepodobne závažne dotknuté strategickým dokumentom, resp. navrhovanou činnosťou	15
5.1. Vymedzenie hraníc dotknutého a záujmového územia	15
5.2. Horninové prostredie	16
5.3. Pôda a erozívna ohrozenosť povrchu	16
5.4. Voda	17
5.4.1. Povrchové vody	17
5.4.2. Podzemné vody a pramene	18
5.5. Biota	19
5.5.1. Rastlinstvo	19
5.5.2. Živočíšstvo	20
5.6. Krajina	22
5.6.1. Súčasná biologicko-krajinárska diferenciácia územia	22
5.6.2. Biologicko-krajinárske hodnotenie územia	23
5.6.3. Ekologicko-funkčné priestory	24
5.7. Chránené územia	27
5.8. Územný systém ekologickej stability	29
5.9. Obyvateľstvo a cestovný ruch	29
5.9.1. Obyvateľstvo, sídla, doprava	29
5.9.2. Cestovný ruch a turistika	30
5.9.3. Turistické chodníky, náučný chodník a cyklotrasy na území národného parku	31
5.9.4. Súlad s územnoplánovacou dokumentáciou	32
6. Popis možných vplyvov strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti a odhad ich závažnosti	34
6.1. Predpokladané vplyvy strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti a ich časové a priestorové pôsobenie	34
6.2. Vplyvy na horninové prostredie	35
6.3. Vplyvy na pôdu a jej eróziu	36
6.4. Vplyvy na povrchové vody, podzemné vody a zdroje minerálnych vôd Slovenska	36
6.4.1. Vplyvy na povrchové vody	36
6.4.2. Vplyvy na podzemné vody	36

6.4.3.	Vplyvy na zdroje minerálnych vôd Slovenska	37
6.5.	Vplyv na biotu	37
6.6.	Vplyvy na krajinu, jej štruktúru a využívanie	38
6.7.	Vplyvy na scenériu krajiny	39
6.8.	Vplyvy na chránené územia	41
6.9.	Vplyvy na územný systém ekologickej stability	41
6.10.	Vplyvy na obyvateľstvo, sídla, rekreáciu a cestovný ruch	41
6.10.1.	Vplyvy na obyvateľstvo a sídla	41
6.10.2.	Vplyvy na dopravu	42
6.10.3.	Vplyvy na cestovný ruch a turistiku	42
7.	Popis opatrení zmierňujúcich závažný vplyv na životné prostredie na minimum	43
7.1.	Územnoplánovacie opatrenia	43
7.2.	Technické a technologické opatrenia	43
7.3.	Organizačné a prevádzkové opatrenia	44
7.4.	Vyjadrenie k technicko–ekonomickej realizovateľnosti opatrení	45
8.	Uvedenie konkrétnych použitých metód prognózovania a východiskových predpokladov, na ktorých sú založené, ako aj zodpovedajúcich použitých údajov o životnom prostredí	45
9.	Identifikácia nedostatkov v poznaní a neurčitostí zistených pri zhromažďovaní požadovaných informácií	45
10.	Návrh monitorovacích a manažérskych programov a iných plánov poprojektovej analýzy	46
11.	Záverečné zhrnutie	46
12.	Prílohy	48
12.1.	Mapové prílohy	48
12.2.	Obrázové prílohy	53
12.3.	Písomné prílohy	58
12.4.	Fotodokumentácia	71
12.5.	Fotovizualizácia	75
13.	Podklady, štúdie a stanoviská	78
14.	Miesto a dátum vypracovania dokumentácie	79
15.	Potvrdenie správnosti a úplnosti údajov	80

1. Úvod

Poľská republika ako strana pôvodu podľa Čl. 10 ods. 1 Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho hranice (Protokol SEA) zaslala Ministerstvu pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky listom č. DOOŠtoš-082/2929/1538/10/AP-41, zo dňa 06.08.2010, oznámenie o strategickom dokumente „Územný plán mesta Szczawnica“, nakoľko primátor mesta a obce Szczawnica pristúpil k vyhotoveniu Miestneho plánu územného využitia mesta Szczawnica pre evidenčný areál Jaworki, pre ktoré vykonáva strategické environmentálne hodnotenie.

Konanie vo veci strategického environmentálneho hodnotenia, ktoré realizuje primátor mesta a obce Szczawnica podľa zákona zo dňa 03.10.2008 o poskytovaní informácii o životnom prostredí a jeho ochrane, účasti verejnosti na ochrane životného prostredia a posudzovaní vplyvov na životné prostredie (Dz. U. č. 199, pol. 1227, v znení neskorších predpisov) bude ukončené mestskou a obecnou radou mesta Szczawnica schválením Plánu územného rozvoja mesta Szczawnica – evidenčný areál Jaworki. Vyššie uvedeným zákonom boli implementované do poľského práva najmä ustanovenia Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho hranice a smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27.06.2001 o posudzovaní vplyvov niektorých plánov a programov na životné prostredie. Miestny plán územného rozvoja poskytuje základ pre územné plánovanie v obci a je aktom miestneho práva, podľa ktorého sú vydávané rozhodnutia v správnom konaní. Pri zostavovaní miestnych plánov sú záväzné závery štúdií o podmienkach a smeroch územného rozvoja obce, pod hrozbou neplatnosti plánu.

Poľská republika (strana pôvodu) predložila Slovenskej republike (dotknutá strana) v prílohe oznámenia v súlade s Čl. 10 ods. 2 Protokolu SEA nasledujúce informácie o strategickom dokumente: Návrh Plánu územného rozvoja mesta Szczawnica pre evidenčný areál Jaworki a Odhad vplyvu návrhu Plánu územného rozvoja mesta Szczawnica pre evidenčný areál Jaworki na životné prostredie. V súvislosti s podaním oznámenia informovalo Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, že znenie oznámenia strany pôvodu o strategickom dokumente v poľskom jazyku a slovenský preklad oznámenia a údaje o strategickom dokumente poskytnuté stranou pôvodu (Návrh miestneho Plánu územného rozvoja mesta Szczawnica pre evidenčný areál Jaworki – v poľskom jazyku, Prognóza environmentálnych vplyvov k návrhu miestneho Plánu územného rozvoja mesta Szczawnica pre evidenčný areál Jaworki – v poľskom jazyku, Prognóza environmentálnych vplyvov k návrhu miestneho Plánu územného rozvoja mesta Szczawnica pre evidenčný areál Jaworki – profily terénov – v poľskom jazyku, Fragmenty návrhu plánu a prognózy – v slovenskom jazyku) boli sprístupnené na internetovej stránke <http://eia.enviroportal.sk/detail/uzemny-plan-mesta-szczawnica>. Listom č. 8748/2010-3.4/pl zo dňa 25.08.2010 požiadalo ministerstvo 10 dotknutých orgánov (Obecný úrad Červený Kláštor; Obecný úrad Haligovce; Obecný úrad Veľký Lipník; Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade; Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a krajiny; Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia geológie a prírodných zdrojov; Krajský stavebný úrad v Prešove; Krajský úrad životného prostredia Prešov; Ministerstvo kultúry a cestovného ruchu Slovenskej republiky, Sekcia cestovného ruchu; Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Sekcia štátnej starostlivosti o šport) o vyjadrenie sa k predloženej dokumentácii, či z hľadiska svojich kompetencií

predpokladajú pravdepodobne významné vplyvy na životné prostredie Slovenskej republiky vrátane vplyvov na zdravie. Ministerstvu pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcii kvality životného prostredia boli doručené 4 stanoviská, ktoré boli následne doručené strane pôvodu. Ministerstvu neboli doručené stanoviská verejnosti, mimovládnych organizácií, petičné akcie a pod.

V máji 2011 bola pôvodná verzia strategického dokumentu (predložená slovenskej strane) na základe požiadaviek a pripomienok orgánom ochrany prírody a krajiny poľskej republiky upravená do terajšej, posudzovanej podoby v projekte územného plánu „*Mestský plán priestorového riadenia mesta Szczawnica pre evidenčný okrsk Jaworki. Určenie plánu*“ (Inštitút rozvoja miest, máj 2011) – písomná príloha č. 1.

V zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) spadá posudzovaná činnosť do časti SEA, t.j. v zmysle Prílohy č. 1 k zákonu č. 24/2006 Z. z. do oblasti II.2.3. územné plány obcí (nad 2 000 obyvateľov). Posudzovanie vplyvov presahujúcich štátne hranice ustanovuje štvrtá časť zákona, v danom prípade sa jedná o § 40, ods. d) strategické dokumenty a navrhované činnosti vykonávané na území iného štátu, ktoré môžu mať závažný vplyv na životné prostredie Slovenskej republiky. Podľa Prílohy č. 13 k zákonu č. 24/2006 Z. z. (Zoznam činností podliehajúcich povinne medzinárodnému posudzovaniu z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie, presahujúcich štátne hranice) nespádajú navrhované činnosti strategického dokumentu povinne medzinárodnému posudzovaniu. Posudzovanie vplyvov strategických dokumentov pripravovaných na území iného štátu určujú nasledujúce ustanovenia § 43 zákona:

- (1) Ak strana pôvodu zašle ministerstvu informáciu o strategickom dokumente, ktorý môže mať závažný vplyv na územie Slovenskej republiky, je ministerstvo povinné v lehote určenej stranou pôvodu odpoved' na oznámenie; v odpovedi ministerstvo uvedie, či sa slovenská strana na posudzovaní zúčastní.
- (2) Na žiadosť strany pôvodu poskytne ministerstvo dostupné informácie o stave životného prostredia predpokladaného dotknutého územia, ktoré sú potrebné na vypracovanie správy o hodnotení dokumentu.
- (3) Po obdržaní návrhu strategického dokumentu a správy o hodnotení dokumentu zverejní ministerstvo do 14 dní od ich obdržania informáciu na internetovej stránke ministerstva a zároveň ju zašle dotknutým orgánom a dotknutým samosprávnym orgánom a oznámi termín na doručenie pripomienok a stanovísk.
- (4) Doručené stanoviská dotknutých orgánov, dotknutých samosprávných orgánov a verejnosti zašle strane pôvodu.
- (5) Ak je to potrebné, zástupcovia ministerstva, dotknutých orgánov a správnych orgánov sa zúčastnia konzultácii so stranou pôvodu.
- (6) Ak ministerstvo obdrží od strany pôvodu informáciu o mieste a čase verejného prerokovania návrhu strategického dokumentu konaného na území strany pôvodu, zverejní túto informáciu na internetovej stránke ministerstva a doručí ju v písomnej podobe dotknutým orgánom a dotknutým samosprávnym orgánom.
- (7) Ak ministerstvo obdrží od strany pôvodu záverečné stanovisko z posudzovania strategického dokumentu a schválený strategický dokument, zverejní ich na internetovej stránke ministerstva.

Všeobecné kritériá na určenie značne nepriaznivého vplyvu presahujúceho štátne hranice sú v Prílohe č. 14 k zákonu č. 24/2006 Z. z. Pri posudzovaní, či navrhovaná činnosť bude mať značne nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice, sa vychádza najmä z týchto kritérií, ktoré sa používajú pri posudzovaní akýchkoľvek navrhovaných činností, ktoré by mohli mať závažný vplyv presahujúci štátne hranice:

1. Rozsah

Navrhované činnosti, ktoré sú vo vzťahu k danému typu činnosti rozsiahle.

2. Umiestnenie

Navrhované činnosti,

- ktoré sa majú umiestniť v oblastiach osobitne citlivých alebo významných z hľadiska životného prostredia alebo v ich blízkosti [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), lokality zapísané v Zozname mokradí medzinárodného významu podľa Ramsarského dohovoru, národné parky, prírodné rezervácie, miesta osobitného vedeckého výskumu, archeologicky, kultúrne alebo historicky významné miesta],

- v miestach, ktoré by mohli mať závažné vplyvy na obyvateľstvo.

3. Vplyvy

Navrhované činnosti, ktoré majú obzvlášť komplexný a možný nepriaznivý vplyv vrátane tých, ktoré spôsobujú závažné vplyvy na ľudí alebo na vzácne druhy alebo organizmy, ako aj tie, ktoré ohrozujú existujúce alebo možné využitie dotknutej oblasti a vyvolávajú ďalšie zaťaženie, ktoré životné prostredie nie je schopné uniesť.

Obsah dokumentácie o hodnotení vplyvov navrhovaných činností presahujúcich štátne hranice je v Prílohe č. 15 k zákonu č. 24/2006 Z. z.

Dňa 21.5.2003 bol v Kyjeve prijatý Protokol o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice. Národná rada Slovenskej republiky s protokolom vyslovila súhlas uznesením č. 761 z 15. februára 2008 a rozhodla o tom, že protokol je medzinárodnou zmluvou podľa č. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá má prednosť pred zákonmi. Protokol nadobudol platnosť 11. júla 2010. V zmysle Článku 4 ods. 2 Oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 439/2010 Z. z. - Protokol o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice (ďalej len „oznámenie“) sa strategické environmentálne hodnotenie vykonáva pre plány a programy, ktoré sa pripravujú aj pre cestovný ruch a územné plánovanie alebo využívanie krajiny. Strategický dokument nespadá medzi projekty podľa Prílohy I oznámenia, spadá však podľa Prílohy II oznámenia medzi iné projekty (88. Lyžiarske trate, lyžiarske vleky a lanovky a súvisiace objekty). Kritériá na určovanie pravdepodobne významného environmentálneho vplyvu vrátane vplyvu na zdravie sú v Prílohe III oznámenia.

2. Základné informácie o doterajšom priebehu spracovávaní strategického dokumentu

Územný plán mesta Szczawnika, evidenčný plán Jaworki sa v južnej a juhovýchodnej časti dotýka štátnej hranice so Slovenskou republikou; hranica so Slovenskom je vedená po hrebeni Malých Pienin (Mapová príloha č. 1). V strategickom dokumente, t.j. územnom pláne (ďalej len „strategický dokument“) sa navrhuje umiestnenie nových lokalít pre bývanie a služieb v údolí vodného toku Biala Woda a jeho prítokov, ktorých navrhovaná lokalizácia je oddelená od Slovenska vysokým hraničným hrebeňom Malých Pienin; šírka pohoria je prirodzená bariéra, ktorá chráni oblasť Slovenska pred potencionálne nepriaznivými účinkami plánovaného využitia pozemkov určených pre tieto investície. Umiestnenie nových lokalít funkčne

vyčlenených na bývanie a služby v oblasti cestovného ruchu by nemalo mať negatívny vplyv na životné prostredie prihraničnej oblasti Slovenska. Na severnom svahu pod kótou Durbaszka sa v rámci územného plánu vyčlenila funkčná plocha určená pre lyžiarske trate a vleky. Dolná stanica celoročne využívannej sedačkovej lanovky (ďalej len „navrhovaná činnosť“) sa navrhuje v blízkosti okresnej cesty v dolnej časti sídla Jaworki a horná stanica v blízkosti štátnej hranice, nad chatou „Pod Durbaszka“, pod hrebeňom Malých Pienin. V pôvodnej verzii návrhu strategického dokumentu a jeho dopadov na životné prostredie (predložené poľskej verejnosti k nahliadnutiu v dňoch od 19.10.2009 do 17.11.2009) sa vtedy predpokladalo, že nie je dôvod predvídať významný vplyv na Slovensko (napr. Pieninský národný park, NATURA 2000) ani zo strany lyžiarskych tratí a vlekov funkčnej plochy označenej symbolom US3, nachádzajúcich sa v blízkosti hraníc zo Slovenskom, bezprostredne pod hrebeňom Malých Pienin. Úvod, posudzovanie pripomienok a návrh koncepcie plánu na výstavbu celoročne využívannej sedačkovej lanovky však priniesli potrebu posúdiť cezhraničný vplyv na životné prostredie.

V strategickom dokumente (Územný plán mesta Szczawnika, evidenčný areál Jaworki), predloženom na posúdenie slovenskej strane (Mapová príloha č. 2b), sa navrhovalo pre funkčnú plochu označenú symbolom US3 jej hlavný účel využitia pre lyžiarske vleky a lyžiarske trate. Limit využitia územia funkčnej plochy US3: stanice lyžiarskych vlekov; terénne športové a rekreačné zariadenia nekolidujúce s hlavným účelom; vybavenie a technická infraštruktúra nekolidujúca s hlavným účelom; vnútorné komunikácie, pešie, cyklistické a konské chodníky nekolidujúce s hlavným účelom; trvalé trávne porasty. V hraniciach funkčnej plochy US3 je zákaz realizácie nového zalesňovania a je umožnená individuálna architektonická podoba staníc vlekov. Pre priestory, resp. súvisiace zariadenia, podporujúce hornú stanicu sedačkovej lanovky na Durbaszke bola vyčlenená funkčná plocha označená symbolom US4 s jej hlavným účelom využitia pre zariadenia na osobnú dopravu pasažierov sedačkovej lanovky na Durbaszke a zariadenia stravovacích služieb. Limit využitia územia funkčnej plochy US4: sedačková lanovka na Durbaszke; lyžiarske trasy; hospodárske objekty spojené s hlavným účelom; zariadenia, vybavenia a siete technickej infraštruktúry; obslužné komunikácie, manévrovacie priestory, priechody pre peších a cyklotrasy; zeleň zariadenia a vetrolamov; povrchové vody a vodné zariadenia. V danom návrhu strategického dokumentu už boli prijaté riešenia s cieľom eliminovať potencionálne negatívne cezhraničné vplyvy, najmä na scenériu z pohľadov zo slovenskej strany. Medzi ne patrí napr. obmedzenie maximálnej výšky budov, hornej stanice sedačkovej lanovky a súvisiacich zariadení do 11 m a znižuje umiestnenie funkčnej plochy označenej symbolom US4 smerom na juh tak, aby navrhované objekty boli pod hrebeňom Malých Pienin.

V územnom rozvoji funkčnej plochy US4 boli stanovené nasledujúce princípy:

1. umiestnenie priestorov manévrovacích v krajine a teréne, ku ktorému má užívateľ právo užívania;
2. ukazovateľ intenzity tempa rozvoja môže dosiahnuť najviac 20 %;
3. opustenie povrchu biologicky aktívneho na minimálne 70 % plochy;
4. obťažovanie v dôsledku činností súvisiacich so športom a rekreáciou lyžiarskou nemôže presiahnuť hranice pozemku na ktorom sa vykonáva, alebo mimo hranice pozemku, na ktorom má užívateľ titul právny.

Vo funkčnej ploche US4 boli stanovené nasledujúce pravidlá pre územný rozvoj:

1. budovy môžu byť realizované ako jedno alebo multifunkčné;

2. základná výška budov nie viac ako 11 m;
3. výška hospodárskych budov nie viac ako 7 m;
4. umožňuje sa individuálna architektonická forma stanice sedačkovej lanovky na Durbaszke za predpokladu zachovania výšky uvedenej v bode 2;
5. pre zvyšné objekty využitie priestorov v bloku v pláne ktorý sa skladá z obdĺžnikov môžu byť použité vikieri, prístrešky, verandy, balkóny s rôznymi tvarmi;
6. strechy objektov riešiť ako sedlové s rovnakým uhlom sklonu povrchovým 35° do 45° , či strechy viacspádové;
7. v prípade budovania prístavby existujúcej budovy a výstavby budovy bloku komplexu je dovolené používať striech rôznych výšok v rôznych častiach budovy a strechy pultové o spáde nižšom ako je spád hlavnej strechy;
8. s výnimkou uvedenou v odseku 7 priestory strechy v hrebeni vzájomne sa kompenzujú vodorovne alebo zvisle;
9. v prípade nadstavieb a rekonštrukcií budov formy strešných priestorov prispôbiť požiadavkám, ktoré sú stanovené v odsekoch 6, 7, 8 a 10;
10. podkrovie môže byť osvetlené svetlíkmi alebo strešnými oknami.

K strategickému dokumentu boli zo slovenskej strany doručené stanoviská s pripomienkami a požiadavkami uvedenými v kapitole 4. Doručené stanoviská, týkajúce sa najmä spresnenia ukončenia hornej stanice sedačkovej lanovky (nadmorská výška, vzdialenosť od štátnej hranice) tak, aby žiaden jej objekt nevytváral terénnu dominantu z výhľadových miest z územia Pieninského národného parku na strane Slovenskej republiky a zároveň aby nepresahoval cez hrebeň Malých Pienin. Zároveň slovenská strana požaduje spracovať vizualizáciu, ktorá znázorní vplyv plánovanej investície zo slovenskej strany, t.j. z vyhlídkového bodu na území Slovenskej republiky, konkrétne z miesta Šľachovky. V lokalite výstupnej stanice sedačkovej lanovky žiada vybudovať len jeden objekt integrujúci všetky služby (t.j. v rámci jedného objektu bude výstupisko z lanovky, prípadne stravovacie služby a iné služby súvisiace s obsluhou lanovky). Na výstupnom bode sedačkovej lanovky žiada osadiť informačnú tabuľu, ktorá bude informovať o značení turistických trás a poskytne informácie o návštevnom poriadku v Pieninskom národnom parku Slovenskej republiky. V grafickej časti strategického dokumentu žiada doplniť grafické znázornenie, že analyzované územie susedí s územím NATURA 2000 – SKUEV 0337 Pieniny a súčasne s územím Pieninského národného parku na slovenskej strane. Požaduje vyhodnotiť možný negatívny vplyv na územie NATURA 2000 – SKUEV 0337 Pieniny a súčasne na územie Pieninského národného parku na slovenskej strane.

V máji 2011 bola pôvodná verzia strategického dokumentu (predložená slovenskej strane) na základe požiadaviek a pripomienok orgánom ochrany prírody a krajiny poľskej republiky upravená do terajšej, posudzovanej podoby v projekte územného plánu „*Mestský plán priestorového riadenia mesta Szczawnica pre evidenčný okrsk Jaworki. Určenie plánu*“ (Inštitút rozvoja miest, máj 2011) – písomná príloha č. 1. Grafické znázornenie rozloženia navrhovaných funkčných plôch je v mapovej prílohe č. 2a.

3. Popis variantu strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti, ako aj variantu neuskutočnenia tejto činnosti

3.1. Popis variantu strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti

V máji 2011 bola pôvodná verzia strategického dokumentu (predložená slovenskej strane) na základe požiadaviek a pripomienok orgánom ochrany prírody a krajiny poľskej republiky upravená do terajšej, posudzovanej podoby v projekte územného plánu „Mestský plán priestorového riadenia mesta Szczawnica pre evidenčný okrsk Jaworki. Určenie plánu“ (Inštitút rozvoja miest, máj 2011) – písomná príloha č. 1. Navrhovaná činnosť sa priamo dotýka nasledujúceho paragrafového znenia predloženého navrhovaného územného plánu:

§ 49

1. Určuje využitie pôdy určenej v pláne symbolom **US4** – lyžiarsky areál, vleky a trasa sedačkovej lanovky Durbaszka:

1. Hlavné využitie:

- a) sedačková lanovka a lyžiarske vleky,
- b) lyžiarske vleky.

2. Alternatívne využitie:

- a) oblasť športu a rekreačných zariadení nekolidujúca s hlavným využitím,
- b) vybavenie a technická infraštruktúra nekolidujúca s hlavným využitím,
- c) vnútorné komunikácie, pešie chodníky, cykloturistické chodníky, trasy pre kone nekolidujúce s hlavným využitím,
- d) trvalé trávne porasty.

2. V rámci terénu US4 platí zákaz realizácie nových zalesnení

3. V rámci terénu US4 sa prispôsobuje existujúcim lyžiarskym vlekom

§ 50

1. Určuje využitie pôdy určenej v pláne symbolom **US5** - terén v okolí hornej stanice sedačkovej lanovky Durbaszka:

1. Hlavné využitie:

- a) obslužné objekty pre cestujúcich sedačkovou lanovkou Durbaszka s priestormi Horskej záchranej služby, bufetom, hygienickými, sociálnymi, technickými a hospodárskymi zariadeniami.

2. Alternatívne využitie:

- a) sedačková lanovka na Durbaszke,
- b) lyžiarske svahy,
- c) vyhliadková terasa,
- d) zariadenia a vybavenie technickej infraštruktúry,

- e) vnútorné komunikácie, miesto do manévrovania, pešie a cyklistické chodníky,
- f) zeleň a stromy,
- g) trvalé pasienky,
- h) povrchové vody a vodné zariadenia.

2. Stanovujú sa nasledujúce zásady územného rozvoja terénov US5:

- 1) umiestnenie manévrovacích priestorov na teréne, na ktorý má užívateľ právny nárok,
- 2) ukazovateľ intenzity zabudovania územia môže dosiahnuť najviac 20 %,
- 3) aspoň 70 % rozlohy pozemku si musí zachovať svoju pôvodnú biologickú skladbu,
- 4) je povolené používať vyhliadkovú terasu pre umiestnenie spotrebiteľských miest za predpokladu, že bude splnená požiadavka z bodu 3,
- 5) poškodenia v dôsledku činností súvisiacich so športom a lyžiarskou rekreáciou nemôžu prekročiť hranice pozemku, na ktorom sú vykonávané alebo hranicu oblasti, na ktorú má užívateľ právny nárok.

3. Na teréne US5 sa určujú nasledujúce zásady tvarovania zastavaného územia:

- 1) povoľuje sa vybudovanie jednej multifunkčnej budovy zahrňujúcej objekty základného využitia,
- 2) objekty základného využitia by mali byť umiestnené v suteréne hornej stanice sedačkovej lanovky využívajúc pritom sklon svahu. Tieto objekty by mali byť upravené zemným násypom,
- 3) výška objektov, vrátane strechy sedačkovej lanovky nemôže byť vyššia ako 12,0 m od navrhovaného miesta pri odtokovej stene,
- 4) umožňuje sa individuálna architektonická forma stanice sedačkovej lanovky na Durbaszku za predpokladu zachovania výšky objektu uvedenej v odseku 3,
- 5) umožňuje sa osvetlenie priestorov pomocou svetiel vychádzajúcich na terasu.

§ 51

1. Určuje využitie terénu označenom v pláne symbolom **US6** – zariadenia súvisiace medzistanici na dráhe sedačkovej lanovky Durbaszka:

1. Hlavné využitie:

- a) v priestoroch pre cestujúcich sedačkovou lanovkou na Durbaszku s jednou budovou technického využitia a jednou hospodárskou budovou.

2. Alternatívne využitie:

- a) sedačková lanovka na Durbaszku,
- b) lyžiarske svahy,
- c) vyhliadková plošina,
- d) zariadenia a vybavenie technickej infraštruktúry,
- e) vnútorné komunikácie, pešie a cyklistické chodníky,
- f) zeleň a stromy,

- g) trvalé pasienky,
- h) povrchové vody a vodné zariadenia.

2. Stanovujú sa nasledujúce zásady územného rozvoja US6:

- 1) umiestnenie manévrovacích priestorov na teréne, na ktorý má užívateľ právny nárok,
- 2) ukazovateľ intenzity zabudovania územia môže dosiahnuť najviac 20 %,
- 3) aspoň 70 % rozlohy pozemku si musí zachovať svoju pôvodnú biologickú skladbu,
- 4) poškodenia v dôsledku činností súvisiacich so športom a lyžiarskou rekreáciou nemôžu prekročiť hranice pozemku, na ktorom sú vykonávané alebo hranicu oblasti, na ktorú má užívateľ právny nárok.

3. V oblastiach US6 sa stanovujú nasledujúce pravidlá stavebného vývoja:

- 1) povoľuje sa stavba jednej budovy technického účelu a jednej hospodárskej budovy,
- 2) objekty základného využitia by mali byť umiestnené v suteréne hornej stanice sedačkovej lanovky využívajúc pritom sklon svahu. Tieto objekty by mali byť upravené zemným násypom,
- 3) výška objektov, vrátane strechy sedačkovej lanovky nemôže byť vyššia ako 12,0 m od navrhovaného miesta pri odtokovej stene,
- 4) výška hospodárskej budovy nemôže byť vyššia ako 7,0 m od navrhovaného miesta pri odtokovej stene,
- 5) umožňuje sa individuálna architektonická forma stanice sedačkovej lanovky na Durbaszku za predpokladu zachovania výšky objektu uvedenej v odsekoch 3 a 4.

§ 71

1. Určuje využitie terénu v pláne symbolom **R / Z** – trvalé trávne porasty (miesta výnimočnej prírodnej krásy):

1. Hlavné využitie:

- a) trvalé trávne porasty.

2. Alternatívne využitie:

- 1. krajinná architektúra a turistické vybavenie,
- 2. podzemné priestory a technická infraštruktúra,
- 3. vnútorné komunikácie, pešie chodníky, cykloturistické chodníky a jazda na koni,
- 4. povrchových vôd a vodných zariadení.

2. V oblastiach R / Z nie je dovolené vytvárať nové výsadby.

Grafické znázornenie rozloženia navrhovaných funkčných plôch (US4, US5, US6, R / Z) je v mapovej prílohe č. 2a. V rámci predkladaného územného plánu sa tak v lokalite Durbaszka (dotknuté územie) navrhuje funkčná plocha označená symbolom US4, ktorá je vyhradená pre lyžiarsky areál (zjazdové trate, vleky, sedačková lanovka) a súvisiace zariadenia technickej (kanalizačná, vodovodná a elektrická prípojka) a dopravnej infraštruktúry (pešie a cykloturistické chodníky, trasy pre kone). Terén tvoria trvalé trávne porasty a platí tu zákaz realizácie nových zalesnení. Južne od US4, na vrcholových, severných svahoch hrebeňa Malých Pienin sa navrhuje funkčná plocha označená symbolom R / Z. Jedná sa o trvalé trávne

porasty, kde je zakázaná výsadba drevín. Na ploche je možné realizovať podzemnú infraštruktúru (elektrickú, vodovodnú, kanalizačnú), záchyty podzemných vôd a dopravnú infraštruktúru (pešie a cykloturistické chodníky, trasy pre kone). V lokalite sa navrhuje štvorsedačková lanovka s celoročným využívaním, v hornej časti približne v trase súčasného lyžiarskeho vleku, ktorý bude demontovaný. Pre okolie dolnej stanice sedačkovej lanovky sa navrhuje funkčná plocha označená symbolom US1, ktorá je lokalizovaná v blízkosti okresnej cesty v dolnej časti sídla Jaworki. Pre medzistanicu sa navrhuje funkčná plocha označená symbolom US6. Pre priestor hornej stanice sedačkovej lanovky sa navrhuje funkčná plocha označená symbolom US5 s jej hlavným využitím pre obslužné objekty pre cestujúcich sedačkovou lanovkou Durbaszka s priestormi Horskej záchranej služby, bufetom, hygienickými, sociálnymi, technickými a hospodárskymi zariadeniami. Terén tvoria prevažne trvalé trávne porasty s drevinami, pričom aspoň 70 % plochy si musí zachovať svoju pôvodnú biologickú stavbu, t.j. podiel plôch zelene je stanovený na minimálne 70 % plochy z celkovej nezastavanej plochy v danom regulačnom bloku. Na funkčnej ploche US5 je možná nová výsadba drevín (napr. podľa možností pri západnej a severnej hranici US5). Bude využívaná ako lyžiarsky svah, je tu dovolená realizácia podzemnej technickej infraštruktúry (elektrická, vodovodná, kanalizačná) ako aj dopravnej infraštruktúry (pešie chodníky, cyklotrasa). Zastavané územie bude tvorené jednou multifunkčnou budovou, ktorá bude zahŕňať objekty základného využitia (horná stanica sedačkovej lanovky, vyhliadková terasa, stanica Horskej záchranej služby, bufet, hygienické a sociálne zariadenia), pričom index zastavanosti plôch nesmie prekročiť hodnotu 0,20 (Index zastavaných plôch udáva pomer plôch zastavaných budovami vo vymedzenom území regulačného bloku k celkovej výmere vymedzeného územia regulačného bloku. Do indexu zastavaných plôch sa nerátajú spevnené manipulačné a dopravné plochy). Smer a intenzita osvetlenia (multifunkčnej budovy, terasy, lyžiarskych svahov) bude riešené tak, aby sa minimalizovalo možné svetelné znečistenie v smere na Slovensko (podľa možnosti severným smerom, využitie tienidiel). Objekty základného využitia budú umiestnené v suteréne hornej stanice sedačkovej lanovky, pričom sa využije sklon svahu a úprava terénu zemným násypom. Umiestnenie multifunkčného objektu bude zhruba v mieste terajšej hornej stanice lyžiarskeho vleku. Výška multifunkčného objektu, vrátane strechy sedačkovej lanovky, nebude vyššia ako 12,0 m od navrhovaného miesta pri odtokovej stene tak, aby bol najvyšší bod multifunkčného objektu výškovo pod hrebeňom Malých Pienin (kóta Durbaszka: 942 m n. m.). V rámci US5 sa umožňuje sa individuálna architektonická forma hornej stanice sedačkovej lanovky. Architektonické riešenie multifunkčného objektu bude vychádzať z jeho účelu, pričom bude hmotovo, svojou architektúrou a usporiadaním riešený tak, aby sa zohľadnili krajinárske danosti, aby vhodne zapadol do daného prostredia a aby sa výrazne nenarušila scenéria okolitej krajiny. Budú preferované prírodné materiály a prírodné farby (napr. kombinácia drevených prvkov, kameňa a omietky) s vylúčením reflexných materiálov a výrazných farebných kombinácií, ktoré by mohli narúšať scenériu okolitej krajiny. Objekt bude napojený na zdroj vody a elektrickej energie podzemnými prípojkami. Odvedenie splaškových vôd z objektu bude realizované podzemnou splaškovou kanalizáciou do najbližšej ČOV. V lokalite hornej stanice sedačkovej lanovky bude osadená informačná tabuľa s upozornením o zásadách pohybu turistov na území Pieninského národného parku, o návštevnom poriadku Pieninského národného parku a turistická mapa s vyznačenými turistickými a cykloturistickými trasami.

3.2. Popis variantu neuskutočnenia tejto činnosti, tzv. „nulový variant“

V prípade, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala, očakávaný vývoj by sa len málo odlišoval od terajšieho stavu. V súčasnosti je územie širšieho okolia kóty Durbaszka tvorené lyžiarskym vlekom

a súvisiacou zjazdovkou. Prevádzka lyžiarskeho vleku je výlučne v zimnej turistickej sezóne (pozn. v posledných rokoch nebol lyžiarsky vlek v prevádzke). Zjazdovka je orientovaná na poľskú stranu, t.j. pre zjazdové lyžovanie je využívaná vrcholová časť hrebeňa Malých Pienin, jeho severný svah. Lyžiarsky svah nie je umelo zasnežovaný. Ako zdroj vody pre chatu „Pod Durbaszka“ sú využívané miestne pramene v jej bezprostrednom okolí. Odvedenie splaškových vôd produkovaných na chate „Pod Durbaszka“ je cez MČOV do recipientu (Krupianka). Dopravný prístup na chatu je po čiastočne spevnenej komunikácii možný výlučne terénymi osobnými automobilmi. Turisti tak navštevujú chatu poväčšine pešo (po danej komunikácii – cca 1 hod. od štátnej cesty, resp. po značených turistických chodníkoch), prípadne po značenej cyklotrase (v trase danej komunikácie). Dotknutým územím neprechádzajú trasy pre kone. Vrcholové časti pohoria Malých Pienin (v okolí kóty Durbaszka) sú na poľskej, severnej strane tvorené takmer výlučne poľnohospodársky využívaným (pasenie) trvalým trávny porastom. Bližšie okolia a severozápadne od kóty Vysoké skalky (1050) bola na poľskej strane vyhlásená Rezervácia Wysokie Skalki. Južná, slovenská časť hrebeňa je zarastená lesom a je súčasťou Pieninského národného parku a územím NATURA 2000 (SKUEV 0337 Pieniny).

4. Doručené stanoviská

Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia geológie a prírodných zdrojov, Odbor štátnej geologickej správy vo svojom stanovisku č. 54067/2010 zo dňa 08.09.2010 konštatuje, že podľa údajov uvedených v projektovej dokumentácii navrhovanou činnosťou nedôjde k ovplyvneniu geologických pomerov príslušného územia Slovenskej republiky. Ďalej uvádza, že Štátny geologický ústav Dionýza Štúra v Bratislave v katastrálnych územiach Červený Kláštor, Lechnica, Lesnica, Veľký Lipník a Haligovce registruje potencionálne a stabilizované zosuvy a v katastrálnych územiach Červený Kláštor a Lechnica je určené prieskumné územie „Červený Kláštor – minerálne vody“ pre organizáciu D.J.K., s.r.o. Košice, s platnosťou do 22.01.2014. Súčasťou stanoviska je aj prehľadná mapa severnej časti Zamaguria v úseku Spišská Stará Ves – Stráňany, v mierke 1:50 000, s vyznačením zosuvných území a prieskumného územia „Červený Kláštor – minerálne vody“.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky vo svojom stanovisku č. 2010-13983/32559:2-10 zo dňa 09.09.2010 konštatuje, že k riešeniu územno-plánovacieho dokumentu, ktorý je zameraný na ďalší rozvoj mesta Szczawnica – areál Jaworki pre športovo rekreačné aktivity vo voľnej krajine v územnom kontakte pri štátnej hranici so Slovenskou republikou (rozvoj ďalšej vybavenosti cestovného ruchu, rekreácie a športu v prihraničnom území), vyjadruje súhlasné stanovisko – bez pripomienok. V závere poznamenáva, že pri najbližšej aktualizácii „Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja“ bude ministerstvo navrhovať, aby sa zlepšila dopravná obslužnosť celého prihraničného priestoru Zamaguria tak, aby sa dali využívať rekreačno-športové areály na poľskej strane aj návštevníkmi zo Slovenska.

Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a krajiny, Odbor ochrany prírody v úvode svojho stanoviska č. 54984/10 zo dňa 10.09.2010 identifikuje územie katastra Szczawnica, ktoré susedí z južnej a juhovýchodnej strany so Slovenskou republikou. Hranica s Poľskom prechádza hlavným hrebeňom Malých Pienin. Konštatuje, že návrh Plánu územného rozvoja mesta Szczawnica pre evidenčný areál Jaworki plní dve základné funkcie – prírodnú funkciu a funkciu cestovného ruchu. Posudzovaná časť strategického dokumentu rieši výstavbu celoročne využívanej sedačkovej lanovky, ktorej horná stanica je v blízkosti štátnej hranice SR. Pri hodnotení zámeru z hľadiska ochrany prírody ďalej konštatuje, že na základe zverejneného oznámenia nie

je možné posúdiť celý obsah a rozsah strategického dokumentu, ale len časť poskytnutú v slovenskom jazyku – riešenie sedačkovej lanovky. V posudzovanej časti strategického dokumentu sa rieši celoročná prevádzka lanovky, s čím je spojený zvýšený a nekontrolovaný pohyb turistov v širšom okolí (pohyb mimo značených turistických chodníkov). Z uvedeného vyplýva, že z hľadiska záujmov ochrany prírody nie je možné vylúčiť cezhraničný vplyv na životné prostredie. V závere svojho stanoviska uvádza, že pri ďalšom spracovaní strategického dokumentu a realizácie zámeru ministerstvo požaduje z dôvodu eliminácie cezhraničného vplyvu na územie SR rešpektovanie nasledujúcich pripomienok a požiadaviek:

- v ďalšom stupni spracovania dokumentácie je potrebné spresniť ukončenie sedačkovej lanovky, t.j. stanoviť nadmorskú výšku ukončenia tak, aby žiaden jej objekt nevytváral terénnu dominantu z výhľadových miest z územia Pieninského národného parku na strane SR;
- požadujeme spracovanie vizualizácie, ktorá znázorní vplyv plánovanej investície zo slovenskej strany, t.j. z vyhladkového bodu na území SR, konkrétne z miesta Šlachovky;
- v mapovej časti chýba grafické znázornenie, že analyzované územie susedí s územím Natura 2000 – SKUEV 0337 a súčasne s územím Pieninského národného parku na slovenskej strane;
- na výstupnom bode sedačkovej lanovky požadujeme osadiť informačnú tabuľu, ktorá bude informovať o značení turistických trás a poskytne informácie o návštevnom poriadku v Pieninskom národnom parku SR.

Krajský úrad životného prostredia v Prešove, Odbor kvality životného prostredia v úvode svojho stanoviska č.1/2010/01281-004/Dr zo dňa 14.09.2010 konštatuje, že po oboznámení sa s predmetným dokumentom jednotlivými úsekmi štátnej správy tunajšieho úradu je dotknutým orgánom iba úsek štátnej správy ochrany prírody. Ten v stanovisku uvádza, že v predloženej dokumentácii nie je bližšie definovaný charakter stravovacieho zariadenia a jeho bližšia lokalizácia. Ďalej uvádza, že vplyvy presahujúce štátne hranice SR-PR sa dajú tiež očakávať v súvislosti s prekračovaním hranice turistami, ktorí sa vyvezú na hrebeň Malých Pienin, na kótu Durbaszka 4. sedačkovou lanovkou. Po hrebeni Malých Pienin vedie modrý turistický chodník, ktorý je na slovenskej strane súčasťou národného parku PIENAP a zároveň je i súčasťou SKUEV 0337 Pieniny. V území SKUEV 0337 Pieniny v k.ú. Veľká Lipník platí 3. a 4. stupeň územnej ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. a Výnosu MŽP SR č. 3/2004. Upozorňuje, že táto informácia o chránených územiach na slovenskej strane v predloženej dokumentácii absentuje a je potrebné ju zaznačiť do výkresov, ktoré sú súčasťou ÚPN Szczawnica. Je zrejmé, že celoročným využívaním sedačkovej lanovky bude umožnený nárast počtu turistov využívajúcich modrý značkový chodník. S nárastom počtu turistov sa dá predpokladať i zvýšená návštevnosť chránených území na slovenskej strane a túto návštevnosť je potrebné vhodne regulovať. V závere svojho stanoviska Krajský úrad životného prostredia v Prešove, ako orgán ochrany prírody a krajiny nebude požadovať ďalšie hodnotenie strategického dokumentu v prípade akceptovania nasledujúcich podmienok:

- v lokalite výstupnej stanice sedačkovej lanovky bude vybudovaný len jeden objekt integrujúci všetky služby (t.j. v rámci jedného objektu bude výstupisko z lanovky, prípadné stravovacie služby a iné služby súvisiace s obsluhou lanovky),
- bude dodržaný výškový limit stavby v lokalite výstupnej stanice sedačkovej lanovky, ktorým bude zabezpečené jeho nepresahovanie cez hrebeň Malých Pienin,
- na osadenej informačnej tabuli v lokalite výstupnej stanice sedačkovej lanovky bude upozornenie o zásadách pohybu turistov na území PIENAP a o návštevnom poriadku PIENAPu.

Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia kvality životného prostredia, Odbor posudzovania strategických dokumentov a navrhovaných činností na environmentálne posudzovanie vo svojej odpovedi na oznámenie č. 8748/2010-3.4/pl zo dňa 21.09.2010 konštatuje, že na základe doručených stanovísk od príslušných slovenských orgánov štátnej správy a samosprávy nie je možné vylúčiť negatívne cezhraničné vplyvy na životné prostredie. Na základe uvedených skutočností a po preštudovaní predloženej dokumentácie ministerstvo žiada zaradiť Slovenskú republiku ako dotknutú stranu v rámci cezhraničného posudzovania vplyvov predmetného strategického dokumentu na životné prostredie. S ohľadom na stanoviská doručené na MPŽPRR SR požaduje ministerstvo pri ďalšom spracovaní predmetného strategického dokumentu a realizácie zámeru, z dôvodu eliminácie možných negatívnych cezhraničných vplyvov na územie Slovenskej republiky, rešpektovať nasledovné pripomienky a požiadavky:

1. V ďalšom stupni spracovania dokumentácie spresniť ukončenie sedačkovej lanovky, t.j. stanoviť nadmorskú výšku ukončenia tak, aby žiaden jej objekt nevytváral terénnu dominantu z výhľadových miest z územia Pieninského národného parku na strane Slovenskej republiky a zároveň aby nepresahoval cez hrebeň Malých Pienin.
2. Spracovať vizualizáciu, ktorá znázorní vplyv plánovanej investície zo slovenskej strany, t.j. z vyhladkového bodu na území Slovenskej republiky, konkrétne z miesta Šlachovky.
3. V mapovej časti doplniť grafické znázornenie, že analyzované územie susedí s územím NATURA 2000 – SKUEV 0337 Pieniny a súčasne s územím Pieninského národného parku na slovenskej strane.
4. Vyhodnotiť možný negatívny vplyv na územie NATURA 2000 – SKUEV 0337 Pieniny a súčasne na územie Pieninského národného parku na slovenskej strane.
5. Na výstupnom bode sedačkovej lanovky osadiť informačnú tabuľu, ktorá bude informovať o značení turistických trás a poskytne informácie o návštevnom poriadku v Pieninskom národnom parku Slovenskej republiky.
6. V lokalite výstupnej stanice sedačkovej lanovky vybudovať len jeden objekt integrujúci všetky služby (t.j. v rámci jedného objektu bude výstupisko z lanovky, prípadne stravovacie služby a iné služby súvisiace s obsluhou lanovky).

5. Popis tých zložiek a prvkov životného prostredia, ktoré môžu byť pravdepodobne závažne dotknuté strategickým dokumentom, resp. navrhovanou činnosťou

5.1. Vymedzenie hraníc dotknutého a záujmového územia

Územie priamo dotknuté navrhovanou činnosťou sa nachádza na území Poľskej republiky, v južnej časti sídla Jaworki, pod hrebeňom Malých Pienin na jeho severnom svahu, pod kótou Durbaszka (942 m). Bližším záujmovým územím sú katastrálne územia obcí Lesnica, Veľký Lipník a Strážany. Jedná sa najmä o územie ohraničené zo severu štátnou hranicou s Poľskou republikou (severná hranica Pieninského národného parku), z východu turistickým chodníkom TZT č. 5716 (zelená značka: Strážany - Vysoké skalky), z juhu cestou č. II/543, z juhozápadu cestou č. III/54342 (Veľký Lipník - Lesnica) a zo západu údolím bezmenného potoka, ktorý odvodňuje oblasť Rabštína a Laznej skaly a vlieva sa nad obcou Lesnica do Lesníckeho potoka - mapová príloha č. 1. Širším záujmovým územím sú aj katastrálne územia obcí Haligovce a Červený

Kláštôr - z hľadiska možného pôsobenia vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia, v ktorom sa ešte môžu prejavovať prípadné synergické alebo kumulatívne vplyvy.

5.2. Horninové prostredie

Záujmové územie je budované bradlovým pásmom, ktoré predstavuje antiklinálu komplikovane zvrásnenú a porušenú. Vrcholová časť hrebeňa Malých Pienin je budovaná pročsko-jarmutským súvrstvom s piesčitými vápencami až vápnitými pieskovecami, ktoré sa striedajú s ílovcami (paleocén – stredný eocén), v ktorom vystupujú bradlá malých rozmerov budované slienitými vápencami s rohovcami (jura - krieda), rádioritmi a rádioritnými vápencami (jura) a hľuznatými vápencami s faunou amonitov – čorstynské vápence (jura). V nižších polohách vystupujú tehlovočervené sliene s vložkami piesčitých vápencov (krieda), pieskovce a ílovce Haligovskej jednotky (paleogén). Bradlá, ktoré sú uložené v karbonátovom paleogénnom flyši, vytvárajú výrazné morfológické bralá. Z genetických typov kvartérnych sedimentov sú najrozšírenejšie na svahoch a úpätiach svahov eluviálne – deluviálne hlinité a hlinítokamenité sedimenty s výskytom zosuvov. Pozdĺž vodných tokov sú akumulované proluviálne sedimenty z piesčitých a hlinitých štrkov malých hrúbok.

Bradlové pásmo, resp. jeho vrstvomé sledy sú smerne potrhane a radiálne niekoľkonásobne zošupinatene. Jednotlivé šupiny sú hrubé od pár metrov do viac desiatok metrov. V šupinách je obvykle zachovaný len redukovaný počet a hrúbka členov. Vrstvy a štruktúry sú generálne uklonené strmo na sever, lokálne sú kolmé, resp. strmo uklonené na juh. V oblasti bližšieho záujmového územia je bradlové pásmo porušené tektonickými líniami prevažne JZ-SV smeru.

Z geomorfologického hľadiska je pre územie Pieninského národného parku charakteristický bradlový aj krasový reliéf so značným zastúpením rôznych povrchových a podzemných foriem. K dominantným povrchovým formám patria riečne prielomy vytvorené eróznou silou vodných tokov (Prielom Dunajca, Prielom Lesnického potoka - Kače). Haligovské skaly sa vyznačujú bohatstvom povrchových (napr. škrapy, skalné ihly a veže, suché polokrasové doliny) a podzemných krasových (napr. jaskyne) foriem. Morfológicky predstavuje veľmi rozčlenený eróznodenuďačný skalný reliéf s vysokohodnotnou krajinárskou scenériou. Medzi bradlovým reliéfom a zahlbeninami vodných tokov sa nachádza zarovnaný reliéf vo výške 200 až 250 m nad úrovňou dnešných vodných tokov, ktorý je typický pre územie okolia obcí Lesnica, Veľký Lipník a Stráňany.

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra v Bratislave v katastrálnych územiach Lesnica, Veľký Lipník a Stráňany registruje potencionalne a stabilizované zosuvy. V rámci bližšieho okolia štátnej hranice (modrá turistická značka) a žltej turistickej značky¹ TZT č. 8595 (Lesnické sedlo – Šlachovky) neboli pri terénnej obhliadke zaregistrované významnejšie geodynamické javy.

5.3. Pôda a erozívna ohrozenosť povrchu

Materským substrátom pôd Pienin sú zvetraliny (svahoviny) z rôznych typov vápencov (kalových, rohovcových, krinoidových, slienitých), zo slieňov a slieňovcov, vápnitých a nevápnitých ílovcov (bridlíc), z prachov a pieskovcov vápnitých i nevápnitých a zo sprašových hĺn. Vyskytujú sa tu lesné pôdy reprezentované nasledujúcimi pedokomplexmi:

- skalné steny so sutinami a plôškami litozemí a regozemí karbonátovými,

¹ Pozn.: návštevníci národného parku sa môžu pohybovať výlučne po značených turistických chodníkoch

- rendziny kambizemné, sprievodne rendziny typické a erózne zvyšky pôd,
- rendziny kambizemné, vylúhované, sprievodne rendziny a pararendziny kambizemné,
- pararendziny kambizemné, vylúhované, sprievodne rendziny kambizemné, vylúhované a kambizeme rendzinové.

Pôdy v poľnohospodársky využívanom území sú reprezentované v prevažnej miere dvoma skupinami pôdnych typov:

- kambizeme modálne a kultizemné nasýtené, sprievodné rankre a kambizeme pseudoglejové; zo stredne ťažkých až ľahších skeletnatých zvetralín karbonátových hornín,
- kambizeme modálne neutrálne a sprievodné rankre; zo zvetralín neutrálnych hornín.

Tieto pôdy sú menej úrodné, plytké, často trpia povrchovým zamokrením a majú nižšie až stredné obsahy nekvalitných humusových látok.

Z hľadiska erózívnej ohrozenosti povrchu sa jedná najmä o ohrozenie potencionálnou eróziou pôdy, ktorej intenzita závisí najmä na sklonitostných, pôdnych (zrnitostných a humusových), klimatických (najmä dažďových) a geologických podmienok. Pri priemernej ohrozenosti jednotlivých geomorfologických celkov Pieninského národného parku je potrebné poukázať na skutočnosť, že na pomerne malom území varíruje intenzita potencionálnej erózie pôdy v jeho jednotlivých častiach od 0,76 – 3,41 mm.r⁻¹ na východe, až po 0,10 – 7,89 mm.r⁻¹ na západe. So zreteľom na vzácnosti živej a neživej časti prírody Pieninského národného parku je preto nutné prihliadať na protieróznú ochranu pôdy, resp. povrchu, ako na veľmi závažnú ochranársku úlohu.

Pri terénnej obhliadke nebola v okolí modrej turistickej značky prebiehajúcej po poľskej strane štátnej hranice (po hrebeni Malých Pienin v úseku Durbaszka – Wysoki Wierch) zaznamenaná erózia pôdneho horizontu. Na slovenskej strane bola badateľná málo významná erózia na žltom turistickom chodníku, v jeho vrcholovej časti, západne od kóty Šľachovky (898 m). Významnejšia erózia bola spozorovaná mimo značených turistických chodníkov, pozdĺž štátnej hranice po oboch stranách vrchu Šľachovky (Wysoki Wierch). Je spôsobená pohybom turistov mimo značených turistických chodníkov, ktorý vystupujú priamo na vrchol Šľachoviek zo sedla (turistický hraničný priechod – 865 m, žltá turistická značka) od západnej i východnej strany (od modrej turistickej značky vedúcej zo sedla medzi kótami Wysoki Wierch - Durbaszka).

5.4. Voda

5.4.1. Povrchové vody

Územie Pieninského národného parku patrí do povodia Dunajca (3-01-01), ktorý je hraničnou riekou s Poľskou republikou. Z hľadiska režimu odtoku patria vodné toky záujmového územia k oblasti hornatinovo – vrchovinovej, so snehovo – dažďovým režimom odtoku. Najväčšia vodnatosť je viazaná na mesiace marec a máj, najnižšia na január a február, ako aj september – október. Najväčším prítokom Dunajca je vodný tok Lipník, ktorý pramení východne od obce Strážany, preteká Strážanmi, Veľkým Lipníkom, Haligovcami a v Červenom Kláštore sa vlieva do Dunajca. Všetky jeho významné prítoky sú ľavostranné a odvodňujú flyšové pásmo. V úseku medzi obcami Strážany a Veľký Lipník priberá viacero pravostranných prítokov stekajúcich spod hlavného hrebeňa Malých Pienin (Vysoké skalky – Durbaszka – Šľachovky). Jedná sa o poväčšine málo výdatné, krátke a občasné potôčky odvodňujúce túto časť bradlového pásma. Medzi

Šlachovkami a Vysokým vrchom (805 m) preteká Šlachovský potok a medzi Vysokými skalkami (1050 m) a Kýčerou (953 m) vyviera Kýčerský potok. Západnou časťou záujmového územia preteká Lesnický potok, ktorý pramení severne od vrcholu Tokárne (748 m), preteká obcou Lesnica a pred štátnou hranicou sa vlieva do Dunajca (429 m n. m.). Priberá niekoľko krátkych pravostranných (najvýznamnejší bezmenný potok odvodňujúci oblasť Rabštína a Laznej skaly) a ľavostranných prítokov (najvýznamnejší bezmenný potok odvodňujúci oblasť Plašnej). Prielom Lesnického potoka rozdeľuje územie Pienin na Malé a Centrálné Pieniny. Severnú, poľskú stranu Malých Pienin okolia kóty Durbaszka (942) odvodňujú vodné toky Krupianka a Koniowiec, oblasť kóty Šlachovky (898) vodný tok Sztolnia a oblasť kóty Vysoké skalky (1050) vodné toky Doliny a Kamionka, ktoré sa vlievajú do vodného toku Grajcarek (Ruski Potok).

5.4.2. Podzemné vody a pramene

Podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenska spadá územie do hydrogeologického rajónu PQ 141 Paleogén Spišskej Magury, Ľubovnianskej vrchoviny a SZ časti Spišsko-šarišského medzihoria a Pienin, do čiastkového rajónu mezozoikum Pienin. Podzemné vody v území sú dopĺňané iba zo zrážok. Celý komplex hornín bradlového pásma je intenzívne zvrásnený. Tvoria ho vápencové bradlá, tektonické trosky jury, kriedy uzavreté v plastickom a nepriepustnom bradlovom obale – slieňov a slieňovcov s vložkami vápnitých pieskovcov a ílovcov, ktoré neumožňujú rozsiahlejšiu cirkuláciu podzemných vôd. Hoci sú bradlá tektonicky porušené a čiastočne skrasovatelé vcelku sú veľmi chudobné na podzemné vody pre ich malé priestorové rozšírenie, malú infiltračnú plochu bradiel a uloženie v nepriepustnom plastickom obale. Infiltrované vody vystupujú na povrch vo forme puklinových, vrstevných i suťových prameňov na okraji bradiel pri styku s nepriepustným obalom. Sú roztrúsené po celom bradlovom pásme a ich výdatnosti sú prevažne veľmi nízke – okolo $0,1 \text{ l.s}^{-1}$. Bradlá väčších rozmerov majú priaznivejšie hydrogeologické podmienky. Najvhodnejšie sa javia strednotriasové vápence, dolomity, jurské vápence a eocénne zlepence, ako aj vápence haligovskej jednotky v úseku od Červeného Kláštora ku Veľkému Lipníku. Pramene tu dosahujú výdatnosť $3\text{--}36,2 \text{ l.s}^{-1}$. Vo východnej časti Pienin až po Litmanovú – Jarabinu je roztrúsené množstvo malých vápencových bradiel, vyčnievajúcich z plastického nepriepustného kriedového obalu. Výdatnosť prameňov z nich je iba $0,1\text{--}0,5 \text{ l.s}^{-1}$. Na tektonickú líniu JJV-SSZ smeru sú severne od obce Strážany viazané pramene obyčajných vôd vyvierajúcich západne od kóty Kýčera (953 m). Na južných svahoch Malých Pienin, v úseku Šlachovky – Vysoké skalky, neboli vyhlásené ochranné pásma vodárenských zdrojov.

Ako zdroj vody pre chatu „Pod Durbaszka“ sú využívané miestne pramene v jej bezprostrednom okolí. Jedná sa o vodné zdroje na severných svahoch Malých Pienin s pásmom ich hygienickej ochrany (PHO) o rozmeroch $50 \times 50 \text{ m}$. Odvedenie splaškových vôd produkovaných na chate „Pod Durbaszka“ je cez MČOV do recipientu (Krupianka).

V širšej oblasti Pienin sa vyskytujú minerálne vody sírovodíkové s plytkým obehom viazané na paleogénne sedimenty s obsahom $1,1\text{--}9,0 \text{ mg.l}^{-1} \text{ H}_2\text{S}$. Vo Veľkom Lipníku a Červenom Kláštore sú vody natrium-kalcium (magnézium) bikarbonátové sulfátové s celkovou mineralizáciou $0,53\text{--}1,85 \text{ mg.l}^{-1}$. Všetky vody majú vadózny pôvod s plytkým obehom. V oblasti Červeného Kláštora sa v miestnych kúpeľoch (Smerdžonka) nachádzajú sírne vody vyvierajúce na línii nasunutia haligovskej jednotky a bradlového pásma na centrálnokarpatský paleogén. Minerálna voda predstavuje slabo mineralizovanú síranovo-hydrogenuhličitanovú sodno-vápenato-horečnatú sírnu vodu s mineralizáciou $1,44\text{--}1,60 \text{ g.l}^{-1}$ s obsahom $4,8 \text{ mg.l}^{-1}$. Nevyužívajú sa ani nové zdroje minerálnej vody s obsahom $9 \text{ mg.l}^{-1} \text{ H}_2\text{S}$ získané hydrogeologickým prieskumom.

V katastrálnych územiach Červený Kláštor a Lechnica je určené prieskumné územie „Červený Kláštor – minerálne vody“ pre organizáciu D.J.K., s.r.o. Košice, s platnosťou do 22.1.2014.

5.5. Biota

5.5.1. Rastlinstvo

Dominantnou drevinou prirodzených lesných spoločenstiev bol a je v Pieninách buk. V nižších polohách (nad potokom Lipník a nad Lesnickým potokom, t.j. v nadmorských výškach 430-630 m n. m.) sú primiešané dub a hrab, miestami lipa, jaseň, javor mliečny, jarabina; vo vyšších polohách je prirodzená prímes jedle, javora horského a jaseňa s prevažne nepôvodným smrekom (prirodzený výskyt smreka možno predpokladať iba na hrebeni pri severnom okraji Pienín), s vtrúseným smrekovcom – medzi Rabštínom, Šlachovkami, Vysokými skalkami, Vysokou a Vrchriečkami. Najrozšírenejším lesným spoločenstvom zväzu *Fagion* je *Dentario bulbiferae-Fagetum* a *Dentario glandulosae-Fagetum*. Mozaikovite, najmä na severných expozíciách, sa vyskytujú spoločenstva zväzu *Tilio-Acerion*, ako *Lunario-Aceretum* a *Scolopendrio-Fraxinetum*, v ktorých sa vzácnne vyskytuje aj Tis obyčajný (*Taxus baccata*). Uvedené lesné spoločenstva tvoria biotopy európskeho významu. V úzkych pruhoch alúvia Lipníka, Lesnického potoka a v Prielome Dunajca dominuje jelša sivá (*Alnus incana*) vytvárajúca spoločenstvá *Alnion incane*. Súčasťou zväzov sú aj niektoré druhy stromových vrb, najčastejšie vrba krehká (*Salix fragilis*), vrba biela (*Salix alba*). výnimočne aj vrba hlošinová (*Salix eleagnos*). Na tieto dreviny sú viazané symbiotické huby a parazity, na ich mŕtve časti sú viazané huby saprofytické. Okrem dôležitých mykorrhíznych húb je tu aj veľké množstvo terestrických húb. Výskyt húb v Pieninách je možno rozdeliť na huby rastlinných spoločenstiev nižších polôh Pienin (2. a 3. lesný vegetačný stupeň, t.j. bukový-dubový a dubovo-bukový) a na huby rastlinných spoločenstiev vyšších polôh Pienin (4. bukový a 5. jedľovo-bukový lesný vegetačný stupeň s bukom ako dominantnou drevinou a s prímесou javorov, jedle, smreku, miestami aj smrekovca a borovice). Z nelesných rastlinných spoločenstiev sa v celom bradlovom pásme od Červeného Kláštora po Litmanovú nachádzajú pionierske spoločenstvá skalných štrbín a sutín; na južne orientovaných polotienistých stanovištiach skalných sutín spoločenstvo zväzov *Arabidion alpinae* a *Stipion calamagrostis* a na svetlých hrubších sutinách spoločenstvo *Vincetoxicum hirundinaria* s *Pteridium aquilinum*. Z vysokohorských bylenných a kríčkových spoločenstiev sa fragmenty montánnych až alpínskych spoločenstiev triedy *Elyno-Seslerietea* zachovali len sporadicky na severne orientovaných chladných skalných bralách v najvyšších polohách Pienin, kde sa vyskytujú mnohé horské a chránené druhy. Medzi najvýznamnejšie spoločenstvo osídľujúce skalné steny patrí *Dendranthemo-Seslerietum* s chryzantémou pieninskou (*Dendranthema zawadskii*). Z rastlinných spoločenstiev vysokých bylín a tráv horských nív triedy *Mulgedio-Aconitetea* je významný zväz *Calamagrostion villosae* s porastmi brusnice čučoriedkovej (*Vaccinium myrtillus*), ktorý sa vyskytuje napr. na Kýčere. Najrozšírenejším typom nelesnej vegetácie sú trvalé trávne spoločenstvá lúk a pasienkov triedy *Molinio – Arrhenatheretea*. Produkčne významné mezofilné lúky nižších polôh zväzu *Arrhenatherion* sú zastúpené asociáciami *Arrhenatheretum elatioris*, *Festucetum pratensis*, *Holcetum lanati* a *Viscario-Festucetum rubrae*. Zo zväzu *Cynosurion cristati*, ktorý tvoria krátkosteblové zošliapávané pasienky na hlbších, živinami dobre zásobovaných pôdach alúvií potokov a svahov, sa tu vyskytujú asociácie *Festuco-Cynosuretum cristati*, *Lolio-Cynosuretum cristati*, *Luzulo-Cynosuretum cristati* a *Anthoxantho-Agrostietum tenuis*. Mezofilné horské lúky zväzu *Polygono-Trisetion*, asociácie *Trisetetum flavescens* sa vyskytujú veľmi často v horských polohách. Vlhké vysokosteblové a vysokobylinné lúky zväzu *Calthion* osídľujú okolie prameňov a zamokrené zníženiny na alúviách vodných tokov. V uvedených spoločenstvách sa konštantne

vyskytujú druhy čeľade *Orchideaceae*, ako napr. vstavačovec májový pravý (*Dactylorhiza majalis*), bradáčik vajcovitý (*Listera ovata*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*), kruštík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*). Lesné rastlinné spoločenstvá sú v Pieninskom národnom parku zastúpené viacerými lesnými vegetačnými stupňami (napr. dubovo-bukový, bukový a jedľovo-bukový), v ktorých dominujú pre ne charakteristické druhy drevín, krovín a nedrevnatého podrastu, často s dvojotážovou bylinnou synúziou. Na okrajoch lesa, lesných čistínach a na rúbaniskách sa vyskytujú bylinné spoločenstvá triedy *Epilobietea angustifolii*. Na týchto stanovištiach sa nachádzajú okrem iných: jahoda obyčajná (*Fragaria vesca*), ostružina malinová (*Rubus idaeus*) a ostružina černicová (*Rubus fruticosus*).

Vo vyššie uvedených spoločenstvách sa vyskytujú mnohé druhy, ktoré môžu byť návštevníkmi potencionálne zbierané (pozn.: návštevníci národného parku sa môžu pohybovať výlučne po značených turistických chodníkoch) za účelom ich využitia ako liečivé rastliny, napr. repík lekársky (*Agrimonia eupatoria*), dúška materina (*Thymus serpyllum*), mäta pieporná (*Mentha piperita*), pamajorán obyčajný (*Origanum vulgare*), resp. zber ich plodov (napr. jahody, maliny, černice).

5.5.2. Živočíšstvo

Aj napriek pomerne malej rozlohe Pienin je to územie veľmi bohaté na rôzne druhy bezstavovcov. Potoky v záujmovom území patria do horského (pstruhového) pásma a početnosť rýb v nich nie je vysoká. Hlavnými obyvateľmi sú pstruh potočný (*Salmo trutta morpha fario*), hlaváč pásoplutvý (*Cottus poecilopus*), a hlaváč obyčajný (*Cottus gobio*), v spodnejších častiach menej často aj slíž obyčajný (*Noemachellus barbatulus*) a čerebľa obyčajná (*Phoxinus phoxinus*). Na území národného parku sú priaznivé podmienky pre výskyt a rozmnožovanie obojživelníkov, najmä druhov horských a podhorských. Vo vlhších častiach lesov nie je zriedkavá salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), menej sa vyskytujú charakteristické horské druhy – mlok vrchovský (*Triturus alpestris*) a mlok karpatský (*Triturus montandoni*). Najhojnejším a takmer celoplošne rovnomerne rozšíreným obojživelníkom je skokan hnedý (*Rana temporaria*). Hojná je kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), menej hojná v listnatých a zmiešaných lesoch stredných polôh a aj pri ľudských sídlach ropucha obyčajná (*Bufo bufo*). Najcharakteristickejším a najrozšírenejším plazom stredných a vyšších polôh mimo zapojených lesov je jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), menej hojná je vo vlhkejších a slnečných biotopoch vretenica obyčajná (*Vipera berus*). V dolnej časti horského stupňa žije zriedkavejší slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), v odlesnených teplejších údolných polohách jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*) a užovka obyčajná (*Natrix natrix*). Vtáky sa okrem veľkej aktivity v priestore a čase a značnej početnosti vyznačujú predovšetkým veľkou druhovou bohatosťou a rozrôznenosťou spoločenstiev. Popri vtáčích spoločenstvách ľudských sídiel a technických diel, poľných monokultúr, bylinových mokradí, brehových porastov, vôd a brehov, ako aj skalného prostredia sa v záujmovom území vyskytujú najmä spoločenstvá s väzbou na lesné porasty, ich okraje a na lúky a pasienky. V lesoch a v im prislúchajúcich lemoch dosahuje najväčšiu populačnú hustotu a stálosť pinka obyčajná (*Fringilla coelebs*), červienka obyčajná (*Erithacus rubecula*), penica čiernohlavá (*Sylvia atricapilla*), kolibiarik spevavý (*Phylloscopus trochilus*), kolibiarik čipkavý (*Phylloscopus collybita*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*), vrchnárka modrá (*Prunella modularis*). Ekologicky významnou zložkou hniezdičov sú drozdy, hlavne drozd čierny (*Turdus merula*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus*) a menej početný drozd trskotavý (*Turdus viscivorus*), králik zlatohlavý (*Regulus regulus*) i zriedkavejší králik ohnivohlavý (*Regulus ingicapillus*); ostatné sýkorky, najmä sýkorka veľká (*Parus major*), sýkorka čiernohlavá (*Parus montanus*) i málo početná sýkorka hôrna (*Parus palustris*), hýľ obyčajný (*Pyrrhula pyrrhula*), oriešok obyčajný

(*Troglodytes troglodytes*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*) a z druhov s väčšími okrskami orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), sojka obyčajný (*Garrulus glandarius*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*) so zriedkavejším tesárom čiernym (*Dryocopus martius*), holub hrivnák (*Columba palumbus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*) a jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Okrem nich je ihličnatých lesoch zastúpený ešte krivonos obyčajný (*Loxia curvirostra*), sýkorka chochlatá (*Parus cristatus*), stehlík čížavý (*Carduelis spinus*) a dubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), v listnatých a zmiešaných lesoch brhlík obyčajný (*Sitta europaea*) a kolibiarik sykavý (*Phylloscopus sibilatrix*). Zo vzácnějších, ohrozených, zoograficky alebo inak významných druhov treba v ihličnatých a zmiešaných lesoch spomenúť pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*) ako najbežnejšiu sovu, vzácného kuvička vrabčieho (*Glaucidium passerinum*), sovu dlhochvostú (*Strix uralensis*) i sovu obyčajnú (*Strix aluco*), bociana čierneho (*Ciconia nigra*), nie vzácného orla krikľavého (*Aquila pomarina*), včelára obyčajného (*Pernis apivorus*), jastraba veľkého (*Accipiter gentilis*), kriticky ohrozeného a k skalným biotopom inklinujúceho orla skalného (*Aquila chrysaetos*) i sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*) na prelete, ubúdajúcu sluku hôrnu (*Scolopax rusticola*) a stále expanzívneho krkavca čierneho (*Corvus corax*). V listnatých lesoch je významné hniezdenie holuba plúžika (*Columba oenas*), d'atľa bielochrbtého (*Dendrocopos leucotos*), žlny sivej (*Picus canus*), muchárika malého (*Ficedula parva*) a muchárika bielokrkého (*Ficedula albicollis*). Lesné okraje a ich lemovú vegetáciu, okrem vyššie uvedených lesných druhov, charakterizuje zvýšená populačná hustota ľabtušky hôrnej (*Anthus trivialis*) a strnádky obyčajnej (*Emberiza citrinella*). Vyššie hustoty majú aj populácie penice obyčajnej (*Sylvia communis*), penice slávikovitej (*Sylvia borin*), penice popolavej (*Sylvia corruca*), penice jarabej (*Sylvia nisoria*), strakoša obyčajného (*Lanius collurio*), pŕhľaviara červenkastého (*Saxicola rubetra*), stehlíka konôpkára (*Carduelis cannabina*), nehojnej mlynárky dlhochvostej (*Aegithalos caudatus*) a takmer všade sa vyskytujúcej kukučky obyčajnej (*Cuculus canorus*). K vzácnějším hniezdičom tu patrí krutohlav obyčajný (*Jynx torquilla*), škovránok stromový (*Lullula arborea*), svrčiak zelenkavý (*Locustella naevia*), muchárik čiernohlavý (*Ficedula hypoleuca*), glezg obyčajný (*Coccothraustes coccothraustes*) a pravdepodobne aj sokol lastovičiar (*Falco subbuteo*) a jastrab krahulec (*Accipiter nisus*). Do tohto prostredia sa sústreďuje aj potravná aktivita mnohých druhov a ich prelety, vrátane migračných. V prostredí lúk a pasienkov s rozptýlenou drevinovou vegetáciou sa, okrem vyššie uvedených druhov, vyskytuje vrana obyčajná východoeurópska (*Corvus corone cornix*), straka obyčajná (*Pica pica*) a lokálne aj tetrov obyčajný (*Tetrao tetrix*). V priestore s nízkym zastúpením drevinovej vegetácie je pomerne bežná prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), vzácna jarabica poľná (*Perdix perdix*), bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), nie zriedkavý chrapkáč poľný (*Crex crex*), vzácna ľabtuška lúčna (*Anthus pratensis*) a hojný škovránok poľný (*Alauda arvensis*). Z malých druhov cicavcov sa v prostredí lesov a ich okrajov hojne vyskytuje hrdziak hôrny (*Clethrionomys glareoles*), ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*) s ryšavkou obyčajnou (*Apodemus sylvaticus*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*) i menej početný piskor malý (*Sorex minutus*), na vlhších miestach hrabáč podzemný (*Pitymys subterraneus*) a pri väčšom podiele krovinovej vrstvy aj pšík lieskový (*Muscardinus avellanarius*) a zriedkavejší plch lesný (*Dryomys nitedula*). V ihličnatých lesoch žije piskor horský (*Sorex alpinus*). Bežným stromovým druhom s kolísavou početnosťou je veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*). K bežným patrí zajac poľný (*Lepus europaeus*) vyskytujúci sa hlavne mimo lesa, kuna lesná (*Martes martes*), liška obyčajná (*Vulpes vulpes*), zriedkavejší je jazvec obyčajný (*Meles meles*). Z veľkých a hospodársky najvýznamnejších lesných cicavcov sa tu vyskytuje jeleň obyčajný (*Cervus elaphus*), srnec lesný (*Capreolus capreolus*) a sviňa divá (*Sus scrofa*). Ojedinele sa objaví vlk obyčajný (*Canis lupus*). Vzácný výskyt rysa ostrovida (*Lynx lynx*) sa viaže na severovýchodnú časť národného parku. K vodnému prostrediu a jeho bližšieho okolia má viac či

menej blízky vzťah početne najviac hryzec vodný (*Arvicola terrestris*) a ondatra pižmová (*Ondatra zibethica*). Skôr v suchšom prostredí bezlesia sa pomerne bežne vyskytuje lasica obyčajná (*Mustela nivalis*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*), krt obyčajný (*Talpa europaea*). Skalné dutiny a jaskyne slúžia ako zimovisko viacerým zriedkavým a ohrozeným druhom netopierov. V urbanizovanom prostredí ľudských sídiel a ich okolia sa najčastejšie vyskytuje myš domová (*Mus musculus*) a jež východoeurópsky (*Erinacerius puttorius*).

Z antropických činností negatívne vplyvajú na zver hlavne imisie, ktoré ovplyvňujú predovšetkým trofickú základňu zveri a jej somatický základ. V poslednom období vzrástol i turistický ruch, ktorý nepriamo pôsobí na denný režim zveri a na trofické i topické podmienky.

5.6. Krajina

Územie Pienin sa člení na tri časti: Spišské Pieniny, Centrálné Pieniny a Malé Pieniny. Malé Pieniny tvorí široký rozložitý hrebeň štátnej hranice, ktorý sa tiahne na západe od Prielomu Lesnického potoka a rieky Dunajec, až po sedlo Rozdiel nad obcou Litmanová na východe. Ich súčasťou je najvyšší vrchol Pienin Vysoké skalky (1050 m).

V záujmovom území boli pôvodné porasty tvorené bučinou s primiešanou jedľou. Hodne sa uplatňoval javor a jaseň, pozdĺž Dunajca jelša sivá. Na plytkých pôdach strmých skalín rástla borovica. Smrek je pravdepodobne nepôvodný. Tieto lesné porasty poznamenal, najmä od 14. storočia, značný vplyv človeka v spojitosti s odlesňovaním a následnou eróziou pôd. Les sa zachoval predovšetkým na menej prístupných miestach. Územie je príkladom toho, ako počas stáročí odlesňovania a náporu na pôvodné lesné pôdy človek selektoval. Ponechal pod lesom len tie pôdy, ktoré boli nejakým spôsobom defektné. Sú štyri okolnosti, ktoré tu rozhodovali o tom, či človek odlesnil určitú plochu, alebo ju ponechal pod lesom, prípadne už aj prechodne odlesnenú, neskôr zanechal. Prvou bol sklon svahu, druhou skeletnosť (kamenitosť) pôd, treťou zrnitosť zloženie, íloovitý a tým ťažká obrábatelnosť, štvrtou zamokrenie. Selekcia v pôdnom fonde podľa týchto kritérií dá sa veľmi často doložiť na kľukatých či zubatých hraniciach medzi poľnohospodárskym a lesným pôdnym fondom, ktorými človek – roľník tieto odlišnosti vystihol. K najčastejším formám využívania pieninských lúk patrilo pasenie oviec.

Prevažná časť hrebeňa Malých Pienin je zo slovenskej strany porastená lesom. Poväčšine sa jedná o strmé stráne zarastené lesným porastom a krovinami, ktoré sťažujú zostup z hrebeňa. Ojedinele sa vyskytujú trvalé trávne porasty, cez ktoré sa turistom poskytuje pohľad na Slovensko, t.j. na širšie údolie potoka Lipník, Pieniny, Spišskú Maguru, Vysoké Tatry. Z nich najvýznamnejšie je z modrého turistického chodníka výhľadové miesto zo sedla medzi kótami Durbazska (942 m) a Šľachovky - Wysoki Wierch (898 m).

5.6.1. Súčasná biologicko-krajinárska diferenciácia územia

Pri hodnotení súčasného využitia územia je treba brať do úvahy skutočnosť, nakoľko je spôsob využívania územia v súlade s ekologickými podmienkami a poslaním národného parku. Okrem lesníctva je súčasťou územia poľnohospodárska činnosť, bývanie a rekreácia. Hlavným diferenciačným činiteľom hospodárskeho využitia bol predovšetkým reliéf. Vonkajší obraz krajiny, jej fyziognomicko-ekologické prejavy sú charakterizované nasledovnými prvkami krajiny Pienin bližšieho záujmového územia (Obrázok č 1: Mapa súčasnej priestorovej diferenciácie územia):

Lesy a krajinná dendroflóra. Sú najdôležitejším a biologicky najhodnotnejšími prvkami územia. V strednej a východnej časti je lesný pôdny fond rozdrobený. Hranica medzi lesným a poľnohospodárskym pôdnym

fondom je veľmi členitá. V chotári obce Lesnica a v hrebeňových polohách sa les rozširuje i spätnou sukcesiou. Podobne sa rozširujú i plochy porastené krovínami a stromami.

Poloprírodné obhospodarované lúky a pasienky. Vznikli druhotne po odlesnení územia. Sú pravidelne jeden až dvakrát kosené, primerane hnojené a prepásané menšími stádami. Ich druhové zloženie je pomerne stabilné, sú stanovišťom celého radu rastlín a rastlinných spoločenstiev, ako i konzumentov a reducentov zo živočíšnej ríše. Zvyšujú nielen druhovú, ale i horizontálnu diverzitu územia a jeho atraktivitu. Nachádzajú sa v chotári Lesnice a v menšej miere na menej prístupných lokalitách v chotári Veľkého Lipníka. V týchto miestach sa však lúky väčšinou premenili na pasienky, a to často veľmi nevhodne. Pasenie je intenzívnejšie, čím dochádza k degradácii porastov. Nastáva nielen druhové ochudobnenie, ale aj ich synantropizácia a často i degradácia pôdy, vytváranie prtlí, zošliapávanie vegetácie a pod. (napr. Vysoký vrch).

Poloprírodné neobhospodarované lúky a pasienky. Jedná sa o lúčne a pasienkové úhory s relatívne stabilnou a veľmi bohatou vegetáciou. Kým opustené pasienky zarastajú krovitým a stromovým náletom (okolie hrebeňa Mláčno), hrubá vrstva rastlinného odpadu na lúkach bráni klíčeniu semien drevín. Z hľadiska biologického znamenajú obohatenie flóry a fauny tohto územia.

Intenzívne obhospodarované lúky a pasienky. Jedná sa o rekultivované prírodné a poloprírodné lúky a pasienky (napr. v k. ú. Veľký Lipník), v niektorých prípadoch rozorané a osiate šľachtenými odrodami tráv a ďatelínovín. Využívajú sa väčšinou ako pasienky pre veľké stáda hovädzieho dobytku, v menšej miere ako lúky. Intenzívne lúky plnia niektoré ekologické funkcie (ochrana pôdy, vody), ale ako biotopy majú malý význam.

Úzkopásové polia. Predstavujú z ekologického hľadiska optimálne využitie prírodného prostredia. Jedná sa o úzke pásy ornej pôdy v súkromnej držbe (Lesnica), alebo ako záhumienky vo forme úzkych pásov (Veľký Lipník, Strážany). Týmto spôsobom sa využívajú aj také plochy, ktoré sú pre poľnohospodársku výrobu neefektívne.

Veľkoblokové polia. Jedná sa plochy ornej pôdy sústredené do väčších blokov, na ktorých došlo k odstráneniu krovia a stromov. Sporadicky sú zastúpené v katastrálnom území Veľkého Lipníka a Strážan.

Zastavané plochy. Jedná sa o zastavané územie obcí Lesnica, Veľký Lipník a Strážany.

5.6.2. Biologicko-krajinárske hodnotenie územia

Na základe hodnotenia biotickej zložky (floristickej, fytocenologickej, malakologickej a ornitologickej hodnoty) a súčasného stavu využitia zeme – stupeň zachovania pôvodného využitia zeme, rôznorodosť biotopov a krajinné scenérie – je možné stanoviť tri kategórie biologickej a krajinárskej hodnoty územia Pieninského národného parku (Obrázok č 2: Mapa biologicko-krajinárskej hodnoty územia).

I. Biologická a krajinárska hodnota územia veľmi veľká. Tradičné využitie zeme je do veľkej miery zachované, s pestrú mozaikou rôznorodých biotopov. Prevláda územie s veľmi veľkou až mimoriadnou biologickou hodnotou, s predpokladmi na zachovanie genofondu rastlín a živočíchov. V tomto území je prioritná ochranná funkcia, iné možnosti by mali byť vylúčené alebo obmedzené vzhľadom na veľkú citlivosť ekosystémov územia.

II. Biologická a krajinárska hodnota územia veľká. Tradičné využitie zeme je čiastočne zmenené, ale je tu ešte zachovaná vysoká diverzita rastlinnej a živočíšnej zložky. Prípustné sú zásady, ktoré zásadne nemenia charakter krajiny a jej biotu.

III. *Biologická a krajinárska hodnota územia malá.* Tradičná štruktúra využitia zeme je zmenená, diverzita rastlinnej a živočíšnej zložky nízka. Vzhľadom na príslušnosť týchto území do národného parku by sa malo využitie zeme extenzifikovať, aby mohla nastať regenerácia života.

Z biologického a krajinárskeho hľadiska je možné územie Pieninského národného parku rozčleniť do 5 krajinných priestorov (Obrázok č 3: Mapa krajinných priestorov). Záujmové územie zasahuje do nasledujúcich krajinných priestorov:

Krajinný priestor Lesnice. Typický zamagurský ráz tvorí prevažne katastrálne územie obce Lesnica. Súkromne hospodáriaci roľníci zachovali a zachovávajú stáročia vytvorené historické štruktúry poľnohospodárskej krajiny. Pri plánovaní aktivít (výstavba, rekreácia, poľnohospodárstvo) treba dbať na primerané rozmery, aby nebol narušený charakter územia.

Krajinný priestor Veľkého Lipníka. Poľnohospodársky najintenzívnejšie využívaný priestor leží severne od obce Veľký Lipník a prevažným užívateľom bolo JRD menovanej obce. Nezodpovedá charakteru krajiny národného parku. Znížením intenzity poľnohospodárskej výroby možno vytvoriť podmienky pre regeneráciu prírody.

Krajinný priestor Strážan. Prechodný typ vo východnej časti národného parku, využívalo JRD Kamienka intenzívne až stredneintenzívne na poľnohospodársku výrobu, hrebeňové polohy zarastajú lesom. Vzhľadom na atraktivitu územia, časté striedanie lesov a lúk a menšiu citlivosť ekosystémov je vhodný na pešiu turistiku, čo môže byť čiastočne aj odľahčením pre priestor Červeného Kláštora..

5.6.3. Ekologicko-funkčné priestory

Na základe rozboru vzťahov medzi prírodou a ľudskou spoločnosťou možno v rámci zón ochrany prírody rozlíšiť ekologicko-funkčné priestory (Obrázok č 4: Mapa ekologicko-funkčných priestorov), ktoré predstavujú časti zóny s relatívne homogénnymi ekologickými podmienkami a spravidla jednotným funkčným zameraním z hľadiska cieľov ochrany celého územia Pieninského národného parku.

Záujmové územie zasahuje do nasledujúcich ekologicko-funkčných priestorov:

Ekologicko-funkčný priestor č. 1: Zaberá okrajové, vrcholové časti bližšieho záujmového územia. Má štyri samostatné lokality: Kláštorňá hora, Holica, Šafranovka – Kýčera a kóta 830. Má charakter erózo-denudačného vrchovinného až hornatinného reliéfu s typickou bradlovou štruktúrou a morfológicky výraznými bradlovými tvrdošmi. Do bližšieho záujmového územia zasahuje lokalita Šafranovka – Kýčera, ktorá má charakter extrémne rezaného reliéfu s najväčšími relatívnymi výškovými rozdielmi a veľkými sklonmi strání, čím sa vytvorili podmienky pre vznik vzácných ekosystémov s vysokým stupňom pôvodnosti. Nelesnú vegetáciu charakterizujú trávno-bylinné spoločenstvá skalných stien triedy *Festuco-Brometea* a v najvyšších polohách vysokohorské spoločenstvá triedy *Elyno-Seslerietea*. Dominantne sa tu vyskytujú porasty kostravy tvrdej s ostrievkou vápnomilnou (*Festuco duriusculae-Seslerietum calcariae*) a spoločenstvo chryzantémy pieninskej s ostrievkou vápnomilnou (*Dendranthemo zawadskii-Seslerietum*). Vysokohorské spoločenstvá sú zastúpené len fragmentárne. Živočíšstvo je výrazne spestrené spoločenstvami skalných brál a iných skalných biotopov. Mimoriadne významný je výskyt reliktného psychrohrofilného cicavca piskora vrchovského (*Sorex alpinus*). Zo skalných druhov tu ďalej žije skaliar pestrý (*Monticola saxatilis*), výr skalný (*Bubo bubo*), orol kriklavý (*Aquila pomarina*), z glaciálnych reliktov d'ubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), drozd holohrivý (*Turdus torquatus*). Z cicavcov sem patrí ešte vzácna myšovka vrchovská (*Sicista betulina*). Najrozšírenejšími

lesnými spoločenstvami sú vápencové bučiny, jedľové bučiny, bukové javoriny, lipové bučiny a jaseňové javoriny. Len ojedinele sa vyskytujú fragmenty reliktných borín a sekundárnych smrečín. Prevažná časť lesov v EFP zaradená do kategórie lesov ochranných, v lokalite Šafranovka – Kýčera sú i lesy osobitného určenia. Málo zastúpený poľnohospodársky pôdny fond sa využíva ako pasienky a na výrobu sena. Priestorom sú trasované turistické chodníky, medzi Šafranovkou a Vysokými skalkami po hrebeni a časť turistického chodníka spájajúceho hrebeň Malých Pienin s Lesníckym sedlom. V hrebeňovej časti, približne v úseku Cyhrle – Durbaszka vedie v trase turistického chodníka cyklotrasa (po poľskej strane).

Ekologicko-funkčný priestor č. 4: Zaberá najväčšiu plochu národného parku a má dve časti: Vysoký vrch a kóta 599 (juhovýchodne od Červeného kláštora). Vzhľadom na vlastnosti podložia tu dochádza k erózii a splachu vplyvom odlesnenia, nevhodným trasovaním poľných ciest, priehonom dobytky a pod. Prevládajúcim typom nelesnej vegetácie sú lúky a najmä pasienky triedy *Molinio-Arrhenatheretea*. Najrozsiahlšie plochy zaberajú spoločenstvá tomky voňavej s psinčekom obyčajným (*Anthoxantho-Agrostietum tenuis*) a trojštetu žltkastého (*Trisetetum flavescens*). Význačným vegetačným prvkom sú krovinné formácie triedy *Rhamno-Prunetea*, ktoré lemujú medze polí. Dominujú v nich trnka s lieskou (*Pruno-Coryletum*). Náhradné fytocenózy rúbanísk triedy *Epilobietea angustifolii* reprezentujú porasty ľuľkovca zlomocného (*Atropetum bellae-donnae*) a po lesných požiaroch spoločenstvo kypriny úzkolistej (*Epilobietum angustifolii*). Z lesných spoločenstiev sa najviac uplatňujú jedľové bučiny, menej vápencové bučiny a na bázach svahov bukové javoriny. V priestore sa vyskytujú živočíšne spoločenstvá agrocenóz, ďalej sylvikolné druhy lesných komplexov montánneho stupňa. Z hľadiska ochrany fauny sú významné relatívne zachované jedľobučiny a enklávy horských lúk s bohatou diverzitou entomofauny. Na prameniská a vodné toky sú viazané biotopy, ktoré sú významné pre zachovanie vodnej fauny. Lesné porasty sú prevažne zaradené do kategórie lesov osobitného určenia, v južnej plochy sú menšie plochy ochranných lesov a vo východnej časti porast hospodárskeho lesa. Klasické hospodárenie vytvorilo a zachováva ráz krajiny Zamaguria s pestrou mozaikou horských lúk, pastvín a oráčín. V poľnohospodárskej výrobe majú prevahu trvalé trávne porasty. Je v ňom sústredené relatívne najväčšie využívanie potenciálu krajiny národného parku, a to v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve i v cestovnom ruchu. V oblasti Lesníckeho potoka je lyžiarsky vlek. Územie je turisticky využívané najmä v letnom období po trasách značkovaných chodníkov.

Ekologicko-funkčný priestor č. 5: Má dve časti: „Vysoká“ a „pod Vysokými skalkami“. Predstavuje východnú, hornatinnú časť národného parku s eróznou-denudačným reliéfom. Vyznačuje sa veľkou horizontálnou a vertikálnou členitosťou, čím poskytuje veľmi nevhodné podmienky pre poľnohospodársku výrobu. Iba malé ploché rázsochové chrbty dávajú predpoklady pre využívanie ako TTP. V EFP majú prevahu hospodárske lesy, menšiu rozlohu zaberajú ochranné lesy a plochy určené na zalesnenie. Dominantným typom nelesnej vegetácie sú horské lúky a pasienky triedy *Molinio-Arrhenatheretea*, vzácné sa vyskytujú i slatinné fytocenózy z triedy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*. V najvyšších polohách sú vysokohorské trávnaté spoločenstvá triedy *Mulgedio-Aconitetea*, v ktorých dominuje brusnica čučoriedková (*Vaccinium myrtillus*) so smlzom chlpkatým (*Calamagrostis villosa*). Na pasienkoch prevláda spoločenstvo tomky voňavej s psinčekom obyčajným (*Anthoxantho-Agrostietum typicum a nardetosum*), kostravy červenej a hrebienkou obyčajnou (*Festuco-Caricetum goodenovii*), a trojštetom žltkastým (*Trisetetum flavescens*). V okolí pramenísk sa vyskytujú slatinné spoločenstvá s dominantnou ostricou čiernou (*Caricetum goodenovii*), ostricou Davallovou (*Valeriano simplicifoliae-Caricetum davallianae*), v ktorých sa vyskytujú mnohé vzácné a ohrozené taxóny flóry Slovenska. V priestore EFP majú prevahu spoločenstvá jedľových bučín a bukových

jedlín. Fragmentárne sa vyskytujú vápencové bučiny a jaseňové javoriny. Z hľadiska faunistického je EFP charakteristický výskytom živočíšnych spoločenstiev agrocenóz a lesných zoocenóz. Osobitný význam majú akvatilné spoločenstvá mokradí a pramenísk s niektorými hydrofilnými druhmi živočíchov, napr. mlok karpatský (*Triturus montandoni*) a mlok vrchovský (*Triturus alpestris*). V najvyšších polohách hniezdia drozdy kolokrivé (*Turdus torquatus*) a prenikajú sem i montánne druhy, ako hlucháň obyčajný (*Tetrao urogallus*) a tetrov obyčajný (*Lyrurus tetrix*). Severne od EFP je trasovaný turistický chodník, v úseku Vysoké skalky - Vrchriečky po hrebeni a východne od priestoru turistický chodník spájajúci hrebeň Malých Pienin so Strážanským sedlom.

Ekologicko-funkčný priestor č. 6: Priestor má málo vhodné podmienky pre lokalizáciu poľnohospodárskej výroby. Charakteristickým typom nelesnej vegetácie sú trávno-bylinné spoločenstvá triedy *Molinio-Arrhenatheretea*. Na alúviu Lesnického potoka sa vyskytujú porasty mätonoha trváceho s hrebienkou obyčajnou (*Lolium-Cynosuretum*), na priľahlých svahoch prevládajú nízkosteblové pasienky tvorené tomkou voňavou a psinčekom obyčajným (*Anthoxantho-Agrostietum tenuis*). Na vlhkejších stanovištiach sú porasty škripiny lesnej (*Scirpetum sylvaticum*). Lesné spoločenstvá reprezentované bukovou javorinou sa vyskytujú na nepatrnej ploche vo východnej časti priestoru. Porast je zaradený do kategórie ochranných lesov. Vyskytuje sa tu ekologicky menej náročné živočíšstvo pasienkov, poľnohospodárskych pozemkov a synantropné živočíšstvo osád a ich okolia. Pre zachovanie vodnej fauny má osobitný význam Lesnický potok s prítokmi. Poľnohospodársky pôdny fond v užívaní súkromného sektora je charakterizovaný mozaikovitou štruktúrou lúk, pasienkov a ornej pôdy. Má zachované terasy polí a krovité formácie, ktoré mu dávajú rázovitý charakter. Sídlo Lesnica plní funkciu základne cestovného ruchu – strediska turistiky a zimných športov. Rozvíja sa tu celoročný voľný cestovný ruch a individuálna rekreácia.

Ekologicko-funkčný priestor č. 11: Priestor tvorí najnižšie polohy bližšieho záujmového územia a pozostáva z dvoch častí: Osturňa – Franková a Spišská Stará Ves – Strážany. V okolí Strážan má reliéf charakter eróznej brázdy. Nelesná vegetácia je veľmi rôznorodá v závislosti od hydropedologických vlastností jednotlivých stanovišť. Najvýznamnejšia je v okolí pramenísk, riečnych terás a močiarnych biotopy. Lesné spoločenstvá sú fragmentárne rozšírené v intenzívne využívannej poľnohospodárskej krajine. Predstavujú ich prevažne spoločenstvá bukových jedlín a sú zaradené prevažne do hospodárskych lesov.

Na zachovanie hodnôt, ktoré predstavuje prírodná krajina národného parku so vzácnymi pôvodnými ekosystémami, ale i na zachovanie ekologickej rovnováhy kultúrnej krajiny a zastavenie ďalšej destabilizácie krajiny, je potrebné prijať osobitné podmienky ochrany. Tieto musia vychádzať z diferenciácie územia z hľadiska jeho ekologických vlastností, ale i doterajšieho ovplyvňovania človekom. Z hľadiska turistiky na území národného parku je potrebné nerozširovať sieť turistických chodníkov a jestvujúce udržiavať v dobrom technickom stave. V EFP č. 1 až 5 je potrebné nepovoľovať žiadnu výstavbu. Prestavbu sezónnych objektov v EFP č. 4 povoľovať iba v súlade s ich pôvodným charakterom. Výstavbu v EFP č. 6, ako aj prestavbu objektov, zosúladiť so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou.

Podľa Programu starostlivosti o Pieninský národný park je bližšie záujmové územie súčasťou krajinného priestoru, ktorý sa nachádza v ekologicko-funkčných priestoroch 2.3 a 2.4. Tento priestor zaberá úzky pás okolo štátnej hranice na severe územia od skalného brala Bystrík po Vysokú v lokalite Červené skalky a hospodárske lesy v lokalite Červené skalky a lesné a nelesné spoločenstvá v lokalite Vrchriečky. V ekologicko-funkčnom priestore 2.3 je priestor tvorený úzkym pásom lesných, krovitých a trávnych spoločenstiev s vystupujúcimi skalnými bralami. Prevládajúcim lesným spoločenstvom sú jedľové bučiny,

ktoré na skalných bralách striedajú vápencové bučiny. V ekologicko-funkčnom priestore 2.4 dominantným typom nelesnej vegetácie sú horské lúky a pasienky, vzácné sa vyskytujúce slatiny a mokradné spoločenstvá.

5.7. Chránené územia

Záujmové územie je súčasťou Pieninského národného parku, ktorý sa rozprestiera od západu na východ medzi Dunajcom a potokom Riečka a od severu k juhu medzi štátnou hranicou s Poľskou republikou a potokom Lipník. Má pretiahnutý tvar od západu na východ o dĺžke cca 13,5 km. Územie národného parku a jeho ochranného pásma je vymedzené nariadením vlády Slovenskej republiky č. 47/1997 Z. z. o Pieninskom národnom parku v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 335/2004 Z. z. Je prístupné návštevníkom za účelom kultúrno-výchovného využívania, najmä však za účelom poznávania prírody a výchovy k jej ochrane. Územie národného parku a jeho ochranného pásma je po obvodě, osobitne na prístupových komunikáciách a turistických chodníkoch, vyznačené normalizovanými tabuľami so štátnym znakom Slovenskej republiky. Na území národného parku boli vyhlásené nasledujúce maloplošné chránené územia: Národná prírodná rezervácia Haligovské skaly, Národná prírodná rezervácia Prielom Dunajca a Národná prírodná rezervácia Prielom Lesnického potoka. Po nadobudnutí účinnosti vyhlášky MŽP SR č. 319/2004 Z. z. boli zrušené maloplošné chránené územia a stali sa súčasťou zón A a B.

Podmienky využívania Pieninského národného parku upravuje jeho návštevný poriadok, ktorý bol vyhlásený vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 5/2006 z 27. júna 2006 o Návštevnom poriadku Pieninského národného parku a jeho ochranného pásma.

Vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 319/2004 Z. z. sa s účinnosťou od 1.6.2004 stanovili zóny Pieninského národného parku, ktoré podľa povahy prírodných hodnôt a na základe stavu biotopov rozčlenili územie na štyri zóny A, B, C, D (Obrázok č. 5). Územie zóny A a zóny B národného parku je po obvodě, osobitne na prístupových komunikáciách, vyznačené normalizovanými tabuľami so štátnym znakom Slovenskej republiky.

Zóna A: Časti územia národného parku, ktoré predstavujú pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, kde cieľom je ochrana prirodzených procesov – piaty stupeň ochrany. V rámci bližšieho záujmového územia nebola vyčlenená.

Zóna B: Časti územia národného parku, ktoré predstavujú biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, alebo biotopy druhov národného významu, kde cieľom je ochrana týchto významných biotopov alebo druhov – štvrtý stupeň ochrany. V rámci bližšieho záujmového územia do zóny B spadajú územia v širšom okolí kót Lazná skala a Vysoké skalky.

Zóna C: Časti územia, ktoré sú čiastočne narušené činnosťou človeka, ale predstavujú významné prvky územného systému ekologickej stability alebo biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, alebo biotopy druhov európskeho alebo národného významu – tretí stupeň ochrany. Zóna C predstavuje podstatnú časť bližšieho záujmového územia.

Zóna D: Vyčlenila sa na zachovanie rozptýlených ekosystémov významných z hľadiska biologickej a ekologickej stability a charakteristického vzhľadu krajiny so špecifickými formami osídlenia. Jej súčasťou sú časti sídiel Červený Kláštor, Lechnica, Haligovce a Lesnica - druhý stupeň ochrany.

Cieľom NATURA 2000 je zachovanie prírodných biotopov a biotopov ohrozených druhov rastlín a živočíchov v celoeurópskom meradle. NATURA 2000 má zabezpečiť priaznivý stav populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov, čo však vôbec nevylučuje hospodárske aktivity v územiach, pokiaľ tento priaznivý stav nenarušujú. Časť záujmového územia je súčasťou SKUEV 0337 Pieniny (obrázok č. 6). Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty (6170), Dealpínske travinnobylinné porasty (6190), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa (8160), Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so *Salix eleagnos* (3240), Nesprístupnené jaskynné útvary (8310), Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu *Alyso-Sedion albi* (6110), Vápnomilné bukové lesy (9150), Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0), Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte (6230), Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov (3220), Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnitom podloží (dôležité stanovištia vstavačovitých) (6210), Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210) a druhov európskeho významu: črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*), vydra riečna (*Lutra lutra*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), lietavec sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) a podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*).

Cieľom ochrany biotopov európskeho významu je ich prísna ochrana pred antropickými vplyvmi a sledovanie prirodzených procesov v pôvodných ekosystémoch bez zásahu človeka. Pri vodných, pobrežných, skalných, lúčnych a lesných biotopoch je cieľom:

- udržať manažmentovými opatreniami biotopy vápencových skál a sutí v sekundárnom štádiu v záujme prirodzenosti nevyhnutnej pre výskyt anexových druhov viazaných na tento biotop (*Dendrathera zawadski*, *Parnassius apollo* a pod.),
- v okolí turistických chodníkov a vodných tokov, na ktorých sa vykonáva pešia, cyklistická a vodná turistika zabezpečiť ochranu biotopov pred antropickým tlakom environmentálnou výchovou návštevníkov a vytvoriť podmienky na bezkonfliktné využitie územia pre kultúrno-výchovné aktivity,
- v lúčnych ekosystémoch, ktoré tvoria lúčky v lesných komplexoch, v spolupráci s vlastníkmi pozemkov zabezpečiť také manažmentové opatrenia (kosením, odstraňovaním krovia, pastvou), aby nedochádzalo k zmenšovaniu ich plochy v prospech krovitých a lesných ekosystémov.

Využívanie územia takým spôsobom, aby sa dosiahol priaznivý stav prítomných druhov a biotopov, zabezpečuje rozčlenenie územia na tri zóny.

Zóna A: Nachádzajú sa tu pôvodné prirodzené lesné spoločenstvá s vysokým stupňom stability a samoregulačnými schopnosťami a spoločenstvá vápencových brál a sutí s výskytom živočíchov a rastlín európskeho významu.

Zóna B: Tvoria ju čiastočne pozmenené spoločenstvá, len málo ovplyvnené ľudskou činnosťou a hospodárskym využívaním. Sú tu zaradené vodné, brehové, skalné, lúčne a lesné biotopy. Lesné porasty

v tejto zóne majú nižší stupeň prirodzenosti ako v zóne A, majú čiastočne zmenenú štruktúru a drevinové zloženie. Lesné spoločenstvá zóny B priliehajúce k zóne A plnia ochrannú funkciu pre zónu A. Zaradené sú tu aj lúčne spoločenstvá využívané človekom, ktoré na mnohých miestach postupne prechádzajú do lesa. Sú vzácné výskytom ohrozených a chránených druhov rastlín a živočíchov.

Zóna C: Zahŕňa územia s väčším narušením pôvodného prírodného prostredia človekom a s výraznejším hospodárskym, rekreačným a iným využívaním. Tvoria ju krovité, lúčne a mokradné spoločenstvá medzi komplexmi lesa s početným výskytom vstavačovitých (*Orchidaceae*) druhov. Tieto spoločenstvá v súčasnosti ohrozuje upúšťanie od tradičných foriem hospodárenia (pastva, kosenie).

Prevažne travinné spoločenstvá, ktoré neboli zaradené do I. etapy NATURA 2000 – SKUEV 0337 Pieniny, boli navrhnuté do etapy II. ako SKUEV 1337 Pieniny (Obrázok č. 6). Prerokovanie zámeru zaradenia lokality do sústavy NATURA 2000, podľa § 27 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z., prebehlo v mesiaci apríl 2011.

5.8. Územný systém ekologickej stability

Riešené územie sa vyznačuje špecifickými fyzickogeografickými a socioekonomickými podmienkami a faktormi. Medzi ne patria najmä geologická stavba a geomorfologické podmienky, ktoré podmienili unikátne prírodné hodnoty územia, ako aj poľnohospodárske a lesohospodárske využívanie územia bez negatívnych vplyvov socializácie, sceľovania pozemkov, veľkoplošného hospodárenia a rekultivácií. Uvedené skutočnosti podmieňujú vysoký stupeň ekologickej stability územia a v socioeconomickej oblasti, predovšetkým výrazné i keď ustupujúce obhospodarovanie tradičnými formami a technológiami hospodárenia a postupujúce využívanie prírodného potenciálu na trvale udržateľný turizmus. Riešeným územím prechádza nadregionálny biokoridor plošne zahrňujúci hraničné pohorie. Prevažná časť záujmového územia je súčasťou nadregionálneho biocentra, ktoré zahŕňa predovšetkým komplex lesov a vrcholové lúky.

5.9. Obyvateľstvo a cestovný ruch

5.9.1. Obyvateľstvo, sídla, doprava

Pre kataster obcí bližšieho záujmového územia (Lesnica, Veľký Lipník, Strážany) je charakteristické vysokohodnotné a zachované prírodné prostredie najmä z hľadiska krajinnej štruktúry a scenérie, nakoľko územie Malých Pienin nezasiahli negatívne vplyvy poľnohospodárskej veľkovýroby spojené s hrubými zásahmi do prírodných ekosystémov, a preto sú tu zachované pôvodné prírodné lúky, historické štruktúry krajiny i formy tradičného využívania. Vysoká biodiverzita je súčasťou histórie tohto územia, dokumentom vývoja vzťahu človeka a krajiny, prejavom kontinuity tu žijúcich generácií. Z hľadiska ponuky pre cestovný ruch sa v obciach nachádzajú nasledujúce pamätihodnosti a ponuky služieb:

Z turistického hľadiska sa v obci Lesnica nachádza rímskokatolícky kostol sv. Michala archaniela, chata Pieniny, škola v prírode + turistická ubytovňa, cestovná agentúra Pieniny klub, potraviny, pohostinstvá, penzióny, ubytovanie na súkromí, informačný objekt, prístavisko plŕí (Majere, Červený Kláštor - Lesnica), lyžiarsky vleč. V obci Veľký Lipník sa nachádza klasicistický kostol sv. Michala, obvodné zdravotné stredisko (praktický lekár pre dospelých, detí a dorast, zubná ambulancia, lekáreň, masážne centrum), pošta, kultúrny dom. V obci Strážany sa nachádza gréckokatolícky kostol a Chata Mária.

Obce Veľký Lipník a Strážany sa nachádzajú na prieťahu cesty č. II/543 (Hniezdne – Lysá nad Dunajcom) s autobusovým spojením (v smere Stará Ľubovňa – Spišská Stará Ves) s obcami Haligovce a Červený Kláštor. Obec Lesnica je dopravne sprístupnená cestou č. III/54342, ktorá sa napája cez Lesnické sedlo na

cestu č. II/543 v obci Veľký Lipník. Doprava v Lesnici je v priebehu roka nerovnomerne vyvážená; kým v zimných mesiacoch ju tvorí výlučne doprava miestnych obyvateľov obce (územie je turisticky málo navštevované) s príchodom jarných mesiacov sa postupne zvyšuje o značný turistický ruch, kulminuje v júli a auguste a následne v polovici októbra keď sezóna končí sa opäť stáva dopravou miestnych obyvateľov. Obec Lesnica má nepriame autobusové spojenie do Haligoviec a Červeného Kláštora s prestupom vo Veľkom Lipníku a priame autobusové spojenie do Starej Ľubovne (cez Veľký Lipník a Strážany), resp. nepriame s prestupom vo Veľkom Lipníku.

5.9.2. Cestovný ruch a turistika

Osobitosť zamerania, vývoja a súčasného stavu cestovného ruchu v záujmovom území vyplývajú najmä z geografických daností územia a zo špecifického postavenia v politicko-hospodárskom živote Slovenska v minulosti i v súčasnosti. Z pozitív územia je možné spomenúť najmä kontrast modelovaného pohoria Pienin s prielomom Dunajca a Lesnického potoka, ktoré predstavujú krajinársky najatraktívnejšiu časť národného parku, ako aj zachované historické štruktúry „pastiersko-malolesnej“ krajiny, v ktorej dodnes niet iných druhov komunikácií ako cestných, vedúcich po historických obchodných trasách a účelových poľných a lesných ciest; svojrázna urbanistická koncepcia sídiel, ľudová architektúra a iné druhy prejavov hmotnej i duchovnej kultúry. Z negatív je možné spomenúť tri storočia trvajúce politicko-hospodárske väzby na Poľsko, čo prinieslo odťažitosť tohto územia od geopolitických stredísk Slovenska, ako aj fakt, že Zamagurie leží z hľadiska cestovného ruchu „v tieni“ Vysokých Tatier.

Cestovný ruch na území národného parku sa začala rozvíjať od 1. polovice 19. storočia v súvislosti s rastúcou návštevnosťou poľských kúpeľov Szczawnica a kúpeľov Smerdžonka na našom území, ktoré boli v tom čase prepojené tzv. Pieninskou cestou, vybudovanou ako turistická trasa. V súčasnosti sú Szczawnica, Szlachtowa a Jaworki živé a rozvíjajúce sa strediská cestovného ruchu na poľskej, severovýchodnej strane Pienin. Na slovenskej strane je najvýznamnejším strediskom cestovného ruchu s celoštátnym významom Červený Kláštor (splav na tradičných Goralských drevených pltiach, NKP Červený Kláštor, ubytovacie a stravovacie zariadenia). Významne pozitívnym vplyvom pre rozvoj cestovného ruchu bolo vybudovanie pešej lávky cez Dunajec, ktorá ho prepája so sídlom Sromowce Wyżne. Medzi oblastné strediská cestovného ruchu patrí Lesnica (turistické a cykloturistické prepojenie pozdĺž Dunajca s Poľskom, ubytovacie a stravovacie zariadenia) a Haligovce (autokemping, chatová osada, ubytovacie a stravovacie zariadenia). Východnejšie položené obce pozdĺž cesty č. II/543 Veľký Lipník a Strážany sú iba minimálne využívané pre cestovný ruch. Väčšina turistov navštevuje slovenskú časť Pienin najmä v letnej sezóne, prevažne na jednodňový pobyt.

Záujmové územie spadá do RKC Pieniny, ktoré predstavuje veľmi cenné prírodné a rekreačné územie medzinárodného významu. Horská a podhorská krajina vytvára dobré predpoklady pre zimné športy. Stav osídlenia vytvára podmienky pre rozvoj chalupárstva. Výraznou črtou RKC je vzájomná prepojenosť s príslušným rekreačno-kúpeľným územím Poľskej republiky.

Pre rozvoj turistiky na území národného parku je spracovaný Plán udržateľného cestovného ruchu pre NP Pieniny (modelové riešenie) z roku 1998. Tzv. „master plan“ pre Pieninský národný park PIENAP slúži ako model rozvoja cestovného ruchu, ktorý je v súlade s ochranou prírody.

Vstupom Slovenskej a Poľskej republiky do Európskej únie a s tým súvisiacim následným uplatňovaním Schengenskej dohody spočívajúcej v zrušení vnútorných hraníc v jej rámci sa umožnil voľný pohyb osôb cez

spoločnú štátnu hranicu. V rámci daného územia sa už zintenzívnila spolupráca v oblasti cestovného ruchu (napr. vzájomne nadväzujúca sieť turistických značených chodníkov).

5.9.3. Turistické chodníky, náučný chodník a cyklotrasy na území národného parku

Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. sa návštevník národného parku môže pohybovať len po značených turistických a náučných chodníkoch a cyklotrasách, ktoré majú svoje farebné označenie (Mapová príloha č. 3). Návštevníci pri pohybe po území národného parku sú povinní správať sa tak, aby nedochádzalo k zbytočnému poškodeniu neživých častí prírody, poškodeniu alebo uhynutiu rastlín a živočíchov alebo poškodeniu a ničeniu ich životného prostredia vrátane jeho znečisťovania odpadkami a rušenia pokoja a ticha. Návštevníci sa môžu pohybovať:

- ❖ peši na území národného parku po turistických a náučných chodníkoch, ako i na miestach vyhradených na pohyb návštevníkov mimo turistických a náučných chodníkov (areál autokempingov, areál chaty Pieniny, lesné cesty a chodníky v lesných porastoch č. 93, 94, 95, 96 pre environmentálnu výchovu školskej mládeže v doprovide lektora po trase a za podmienok odsúhlasených Správou Pieninského národného parku),
- ❖ bicyklom na území národného parku po cyklotrasách a po vyhradených účelových komunikáciách.

Po turistických a náučných chodníkoch, cyklotrasách a na miestach vyhradených na pohyb návštevníkov mimo turistických a náučných chodníkov sa môžu návštevníci za hranicami zastavaného územia obcí pohybovať len počas dňa, v čase od hodiny po východe slnka po hodinu pred západom slnka. Pri pohybe po cyklotrasách sú návštevníci povinní dodržiavať obmedzenia vyplývajúce z cykloturistického značenia. Na území národného parku môžu návštevníci vodiť psy len na vôdzke. Za hranicami zastavaného územia je možné zakladať oheň pri existujúcich stavbách do vzdialenosti 30 metrov od objektu.

Turistický chodník je každý chodník, ktorý má registračné číslo a je v teréne vyznačený normalizovanou turistickou značkou červenej, modrej, zelenej alebo žltej farby (ČSN 01 8025) v súlade s rozhodnutím príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny. Turistické chodníky na území národného parku:

- zelená značka, TZZ č. 5716: Strážany - Vysoké skalky,
- žltá značka, TZZ č. 8595: Lesnické sedlo – Šlachovky,
- žltá značka, TZZ č. 8594: Lesnica škola – Šafranovka,
- červená značka, časť TZZ č. 0905: Veľký Lipník - Lesnické sedlo - Plašná - Cerla - Červený Kláštor - Huta - štátna hranica Szczawnica (tzv. Pieninská cesta),
- zelená značka, TZZ č. 5882: Haligovce - Plašná - Lesnica požiarňa zbrojnica,
- modrá značka, TZZ č. 2808: Červený Kláštor - Cerla - Targov - Lesnica požiarňa zbrojnica - sútok Lesnického potoka s Dunajcom,
- žltá značka 8789: Huta – Targov.

Pozdĺž hranice so Slovenskom prebieha modrý turistický chodník (údolie rieky Dunajec – sedlo Obidza), výlučne po území Poľskej republiky. Peší turisti majú z neho možnosť vstupu do Pieninského národného parku z Poľska slovenskými turistickými chodníkmi č. 5716, 8595, 8594 a 0905. Modrý turistický chodník je situovaný po hrebeni Malých Pienin a je pešími turistami prístupný po zelenej turistickej značke (Jaworki -

Wysoka), po žltej turistickej značke (Szlachtowa – Wysoki Wierch) a po žltej turistickej značke (Szczawnica – Szafranowka).

Na bežecké lyžovanie je možné využívať všetky turistické chodníky.

Náučný chodník je taký chodník, ktorý je v teréne vyznačený normalizovanou tvarovou značkou náučného chodníka v súlade s rozhodnutím príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny a ktorý je doplnený tabuľami informujúcimi o prírodných a kultúrnych pozoruhodnostiach, spôsobe ich ochrany a správaní sa návštevníkov v území. Náučný chodník na území národného parku: Červený Kláštor - Huta - sútok Lesnického potoka s Dunajcom /trasa NCH je identická s časťou TZT Veľký Lipník - Lesnické sedlo - Plašná - Cerla - Červený Kláštor - Huta - štátna hranica Szczawnica (červená značka).

Cyklotrasa je každá trasa, ktorá je v teréne vyznačená normalizovanou cykloturistickou značkou červenej, modrej, zelenej alebo žltej farby (STN 01 8028) v súlade s rozhodnutím príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny. Podmienky pre cykloturistiku na území Pienin sú dobré, čomu zodpovedá aj hustá sieť cykloturistických trás. Cyklotrasy sa v niektorých úsekoch prekrývajú s pešími turistickými chodníkmi, preto je potrebné dodržiavať návštevny poriadok a pravidiel bezpečnosti: maximálna povolená rýchlosť je 15 km/hod., zákaz používania zvukových signálov, neobmedzovať a neohrozovať chodcov a pod. Pred a za úsekom Poľana je doplnková tabuľa, ktorá upozorňuje cyklistov, aby zosadli z bicykla a úsek prešli vedľa bicykla (úsek má dĺžku 900 m). Cyklotrasy na území Pieninského národného parku sú pre:

- Jednostopé bicykle a kolobežky na mechanický pohon a invalidné vozíky:
 - červená značka: štátna hranica prístavisko plť Lesnica – Lesnica – Lesnické sedlo – Veľký Lipník – Haligovce – Červený Kláštor.
 - žltá značka: Červený Kláštor – sedlo Cerla – Tarnov – Lesnica, požiarňa zbrojnica.
 - zelená značka: Červený Kláštor – Huta – sútok Lesnického potoka s Dunajcom.
- Dvojstopé vozidlá na mechanický pohon:
 - červená značka: štátna hranica prístavisko plť Lesnica – Lesnica – Lesnické sedlo – Veľký Lipník – Haligovce – Červený Kláštor.

Vstup do národného parku je z poľskej strany možný na bicykli cez hraničný prechod, ktorý sa nachádza v údolí rieky Dunajec a cez sedlo Rozdziel (Rozdiel), ktorý sa však už nachádza mimo Pieninského národného parku a jeho ochranného pásma, severne od obce Litmanová. Dotknutým územím prebieha na poľskej strane cyklotrasa v nasledujúcej trase: Jaworki – Durbaszka – Cyrhle – Szczawnica Wyzna. Severne od kóty Wysoki Wierch (Šlachovky) sa na cyklotrasu, resp. modrý turistický chodník, napája zo Slovenska žltá turistická značka (TZT č. 8595: Lesnické sedlo – Šlachovky), v súčasnosti určená výlučne pre peších turistov a bežecké lyžovanie. V zmysle ÚPN VÚC Prešovského kraja je ju možné po príslušných legislatívnych procesoch vyčleniť aj pre cykloturistiku (bod 5.4.1.2 „záväzných regulatívov“).

5.9.4. Súlad s územnoplánovacou dokumentáciou

Podľa Všeobecne záväzného nariadenia č. 17/2009, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Zmien a doplnkov Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja 2009, sú v Záväzných regulatívach funkčného a priestorového usporiadania územia pri riadení využitia a usporiadania Prešovského kraja vymenované záväzné zásady a regulatívy, ktoré je potrebné dodržať:

V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky:

2.2 považovať za priestory spoločného záujmu pri zabezpečovaní ich rozvoja rekreačné priestory v prihraničnej oblasti s Poľskou republikou,

2.5.2 návštevnosť, kapacity vybavenosti a využitie voľnej krajiny v ich okolí zosúlaďovať s požiadavkami ochrany prírody,

2.6 podporovať a prednostne rozvíjať tie druhy a formy turizmu, ktoré majú pre rozvoj v danom území najlepšie predpoklady a ktoré sú zároveň predmetom medzinárodného významu (napr. letný a zimný horský turizmus, kultúrno – poznávací turizmus, ekoturizmus a agroturizmus),

2.8 uprednostňovať budovanie infraštruktúry v sídlach bez ekonomického zázemia určených na rozvoj turistiky a rekreácie,

2.16 v záujme zlepšovania dostupnosti centier, vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu turistických ciest,

2.16.1.4 medzinárodné cyklomagistrály a pešie turistické magistrály prepájajúce významné turistické centrá v Európe prechádzajúce Prešovským samosprávnym krajom,

2.16.3.3 regionálne cyklotrasy a pešie turistické chodníky prepájajúce významné turistické centrá regiónu.

Ekostabilizačné opatrenia:

4.9.7.4 eliminovanie stresových faktorov pôsobiacich na prvky územného systému ekologickej stability systémovými opatreniami,

4.9.9 chránené územia národnej siete a územia sústavy NATURA 2000 prednostne využívať na letnú poznávaciu turistiku a v naviazanosti na terénne danosti územia v prípustnej miere i pre zimné športy,

4.9.10 neumiestňovať stavby do chránených území s najvyšším stupňom ochrany, do existujúcich a navrhovaných A zón, okrem odôvodnených prípadov nevyhnutných verejnoprospešných stavieb súvisiacich s manažmentom územia, v súlade so všetkými regulatívami bodu 4.

V oblasti dopravy:

5.4 chrániť priestory na rozvoj existujúcich a výstavbu nových komunikácií pretínajúcich štátnu hranicu bez kontroly, vnútri schengenského priestoru na úseku hranice s Poľskom a to:

5.4.1.2 pešie a cyklistické komunikácie pretínajúce štátnu hranicu, turistické a pre prihraničný styk:

b) Lesnica – Szczawnica, peší, bicykle,

g) Litmanová – Jaworki, peší, bicykle,

h) Strážany – Jaworki, peší, lyže,

i) Veľký Lipník – Szlachtowa, peší, bicykle, lyže.

Vyššie uvedené pešie a cyklistické komunikácie boli zaradené medzi verejnoprospešné stavby (bod 1.3.2.3 záväznej časti). Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

6. Popis možných vplyvov strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti a odhad ich závažnosti

6.1. Predpokladané vplyvy strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti a ich časové a priestorové pôsobenie

Hodnotenie priamych a nepriamych vplyvov je možné na základe pripomienok a požiadaviek slovenskej strany rozdeliť do dvoch základných okruhov. V prípade strategického dokumentu, resp. jeho mapovej časti, sa jedná o požiadavku doplniť grafické znázornenie, že analyzované územie susedí s územím NATURA 2000 – SKUEV 0337 Pieniny a súčasne s územím Pieninského národného parku na slovenskej strane. V prípade navrhovanej činnosti, t.j. lokalizácie hornej stanice sedačkovej lanovky v blízkosti hrebeňa Malých Pienin, je možné medzi priame vplyvy jej prevádzky zaradiť predovšetkým možný negatívny vplyv na scenériu z výhľadových miest z územia Pieninského národného parku (požadovaná vizualizácia z lokality Šľachovky) a zároveň aby daný objekt nepresahoval hrebeň Malých Pienin, zvýšenie svetelného znečistenia (osvetlenie terasy hornej stanice sedačkovej lanovky a zjazdovky) a zvukového znečistenia (reprodukovaná hudba, lanovka, návštevníci) a pod. Zo slovenskej strany bola vyslovená požiadavka vyhodnotiť možný negatívny vplyv na územie NATURA 2000 - SKUEV 0337 Pieniny a súčasne na územie Pieninského národného parku na slovenskej strane (napr. zvýšená hlučnosť v bezprostrednom okolí hornej stanice sedačkovej lanovky; zvýšený turistický ruch po hrebeni Malých Pienin vplyvom peších turistov a cyklistov a ich zachádzanie mimo značkových chodníkov a cyklotrás; svetelné znečistenie územia od osvetlenia lanovky, zjazdoviek a terasy hornej stanice sedačkovej lanovky; erózia pôdy vplyvom pohybu turistov po značkových chodníkoch a pod.). Na výstupnom bode sedačkovej lanovky požaduje slovenská strana osadiť informačnú tabuľu, ktorá bude informovať o značení turistických trás a poskytne informácie o návštevnom poriadku v Pieninskom národnom parku Slovenskej republiky. V zmysle § 50, ods. 3, podods. 1 strategického dokumentu (Mestský plán priestorového riadenia mesta Szczawnica pre evidenčný okrsk Jaworki. Určenie plánu. Inštitút rozvoja miest, máj 2011) sa povoľuje vybudovanie jednej multifunkčnej budovy zahrňujúcej objekty základného využitia (t.j. obslužné objekty pre cestujúcich sedačkovou lanovkou Durbaszka s priestormi Horskej záchranej služby, bufetom, hygienickými, sociálnymi, technickými a hospodárskymi zariadeniami - § 50, ods. 1, podods. 1, písm. a), čím už bola splnená požiadavka slovenskej strany - v lokalite výstupnej stanice sedačkovej lanovky vybudovať len jeden objekt integrujúci všetky služby (t.j. v rámci jedného objektu bude výstupisko z lanovky, prípadne stravovacie služby a iné služby súvisiace s obsluhou lanovky).

Celoročne využívaná sedačková lanovka bude prepájať západnú časť sídla Jaworki s hrebeňom Malých Pienin v lokalite Durbaszka. Je možné predpokladať, že bude turisticky intenzívnejšie využívaná najmä počas zimnej a letnej turistickej sezóny. V zimnej turistickej sezóne bude horná stanica sedačkovej lanovky využívaná najmä pre zjazdové lyžovanie (ako výstupná), pričom budú lyžiari využívať zjazdovku v bezprostrednom okolí trasy lanovky (funkčná plocha označená symbolom US4) smerujúcu do údolia. Nepredpokladá sa zostup zjazdových lyžiarov na slovenskú stranu. Výstup na hrebeň Malých Pienin budú lanovkou využívať aj bežeckí lyžiari, ktorí môžu hornú stanicu sedačkovej lanovky využívať aj ako zostupnú. Je možné predpokladať, že bežecká turistika bude orientovaná prevažne na hrebeň Malých Pienin (modrá turistická značka prebiehajúca výlučne po poľskej strane), s prípadnými zostupmi poľskými turistickými chodníkmi do údolia (Jaworki, Szlachtowa, Szczawnica). V menšej miere môžu bežeckí lyžiari schádzať aj na slovenskú stranu, napr. žltou turistickou značkou TZT č. 8595 (Šľachovky – Lesnícke sedlo) a odtiaľ do

Červeného Kláštora s návratom okolo Dunajca na poľskú stranu, príp. do Lesnice s návratom okolo Dunajca resp. po žltej turistickej značke TZT č. 8594 (Lesnica škola – Šafranovka) naspäť na hrebeň Malých Pienin. Vzhľadom na kúpeľno-rekreačný charakter cestovného ruchu na poľskej strane Malých Pienin je možné predpokladať, že sedačkovú lanovku budú intenzívne v letnej i zimnej turistickej sezóne v prevažnej miere využívať najmä „menej zdatní turisti“, t.j. dôchodcovia, rodiny s deťmi a pod., ktorí ju využijú ako pohodlný výstup na hrebeň Malých Pienin (prevýšenie z údolia na hrebeň je cca 400 m). Títo sa budú prechádzať v prevažnej miere po modrej turistickej značke prebiehajúcej výlučne po poľskej strane. Z hľadiska zraniteľnosti zložiek životného prostredia územia Slovenska je možné predpokladať negatívny vplyv tejto turistiky a turistického ruchu na hraničné územie Pieninského národného parku a územie NATURA 2000 - SKUEV 0337 Pieniny. Je možné predpokladať, že zostup peších turistov v zimnej turistickej sezóne na Slovensko bude ojedinelý. V jarnom až jesennom období teoreticky môžu peší turisti zachádzať na územie Slovenska mimo značkovaných chodníkov (pozn.: návštevníci Pieninského národného parku sa môžu pohybovať výlučne po značených turistických chodníkoch), napr. za účelom zberu liečivých rastlín, húb, lesných plodov, príp. na slovenské výhľadové miesta na Vysoké Tatry a Centrálné Pieniny (napr. sedlo medzi kótami Durbaszka – Wysoki Wierch porastené trvalými trávnatými porastmi). Z hrebeňa Malých Pienin budú zdatnejší turisti schádzať na územie Slovenska najpravdepodobnejšie žltou turistickou značkou TZT č. 8595 (Šlachovky – Lesnické sedlo) a odtiaľ do Červeného Kláštora, resp. Lesnice. Okrem pešieho návratu do Poľska môžu využiť aj pltníctvo v úseku Sromowce Niżne – Szczawnica Niżna. Prechod na Slovensko po zelenej turistickej značke TZT č. 5716 (Vysoké skalky - Strážany) je možné predpokladať ojedinele, vzhľadom na málo intenzívne autobusové spojenie s Červeným Kláštorom (pozn.: obce Strážany a Veľký Lipník neponúkajú významné turistické atrakcie). Podľa dostupných informácií bude lanovkou možný výstup aj s cykloturistom, ktorí sa môžu pohybovať výlučne po cyklotrasách. Dotknutým územím prebieha na poľskej strane cyklotrasa v nasledujúcej trase: Jaworki – Durbaszka – Cyrhla – Szczawnica Wyzna. Severne od kóty Wysoki Wierch (Šlachovky) sa na cyklotrasu, resp. modrý turistický chodník, napája zo Slovenska žltá turistická značka (TZT č. 8595: Lesnické sedlo – Šlachovky), v súčasnosti legislatívne určená výlučne pre peších turistov a bežecké lyžovanie. V zmysle ÚPN VÚC Prešovského kraja je ju možné po príslušných legislatívnych procesoch vyčleniť aj pre cykloturistiku (bod 5.4.1.2 „záväzných regulatívov“). Po schválení danej cyklotrasy, čo bude legislatívne zaznamenané aj v Návštevnom poriadku Pieninského národného parku, sa cykloturistom umožní spoznávať z Lesnického sedla územie severného Zamaguria viacerými smermi: na Starú Ľubovňu (hrad v Starej Ľubovni, Litmanová), na Lesnicu (návrat do Poľska údolím Dunajca do Szczawnice) a v smere na Červený Kláštor (návrat do Poľska cez „pešiu“ lávku v Červenom Kláštore, údolím Dunajca do Szczawnice, resp. cez Spišskú Starú Ves na hraničný priechod Lysá nad Dunajcom - Niedzica).

6.2. Vplyvy na horninové prostredie

Realizáciou strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti sa nepredpokladá priame či nepriame negatívne ovplyvnenie horninového prostredia územia Slovenskej republiky. Zvýšený turistický ruch v hrebeňovej časti Malých Pienin, t.j. na modrom turistickom chodníku prebiehajúcom po poľskej strane, ako aj na neho napájajúcich sa turistických chodníkoch nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie, geomorfologické pomery a geodynamické procesy (zosuvy) slovenskej časti Malých Pienin.

6.3. Vplyvy na pôdu a jej eróziu

Realizácia strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti nebude mať priamy negatívny vplyv na pôdne pomery územia Slovenskej republiky. Zvýšený turistický ruch na hrebeni Malých Pienin môže v bezprostrednom okolí štátnej hranice negatívne ovplyvniť zvýšenú eróziu pôdneho horizontu nezákonným pohybom turistov mimo modro značkovaneho chodníka po oboch stranách kóty Šľachovky. Tento negatívny vplyv je možné eliminovať primeranými opatreniami uvedenými v kapitole 7.4. (informačné tabule o značení turistických trás, normalizované tabuľky ohraničujúce PIENAP a územie NATURA 2000). Na slovenskej strane bola badateľná málo významná erózia na žltom turistickom chodníku, v jeho vrcholovej časti, západne od kóty Šľachovky (898 m). Po schválení cyklotrasy Lesnické sedlo – Šľachovky sa slovenskej strane odporúča osadiť v jej vrcholovom úseku doplnkovú tabuľu, ktorá upozorní cyklistov, aby zosadli z bicykla a vymedzený úsek prešli vedľa bicykla. Taktiež sa pre slovenskú stranu odporúča zvýrazniť značenie žltej turistickej značky TZT č. 8595 (Lesnické sedlo – Šľachovky) v úseku prebiehajúcom trvalými trávnatými porastmi. V rámci Malých Pienin však bude celkovo potrebné v prípade potreby realizovať potrebné opatrenia na zamedzenie zvýšenej erózie pôdy na turistických chodníkoch.

6.4. Vplyvy na povrchové vody, podzemné vody a zdroje minerálnych vôd Slovenska

6.4.1. Vplyvy na povrchové vody

Realizácia strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti nebude mať priamy či nepriamy negatívny vplyv na povrchové vody (kvalita, kvantita, zmena prúdenia, prevod medzi povodiami) územia Slovenskej republiky. Určité riziko kontaminácie povrchových vôd na poľskej strane môže nastať pri vzniku havarijnej situácie (napr. únik ropných látok, porucha splaškovej kanalizácie), tieto negatívne vplyvy však majú iba povahu možných rizík. Avšak vzhľadom na pozíciu týchto vodných tokov a geologickú stavbu Pienin (karbonátové bradlá uzavreté v plastickom a nepriepustnom bradlovom obale) sa ani v tomto prípade nepredpokladá ovplyvnenie vodných tokov na slovenskej strane.

6.4.2. Vplyvy na podzemné vody

Ako zdroj pitnej vody pre navrhovanú činnosť budú slúžiť vodné zdroje na poľskej strane Malých Pienin, čím nebudú kvantitatívne ovplyvnené vodné zdroje na slovenskej strane (pozn.: na južných, slovenských svahoch Malých Pienin, v úseku Šľachovky – Vysoké skalky, neboli vyhlásené ochranné pásma vodárenských zdrojov). Odvedenie splaškových vôd z hornej stanice sedačkovej lanovky bude cez navrhovanú podzemnú splaškovú kanalizáciu do „poľského“ recipientu. Určité riziko kontaminácie podzemných vôd na poľskej strane môže nastať pri vzniku havarijnej situácie (napr. únik ropných látok, porucha splaškovej kanalizácie), tieto negatívne vplyvy však majú iba povahu možných rizík. V tomto prípade je však potrebné upozorniť na fakt, že pod navrhovanou hornou stanicou sedačkovej lanovky sa nachádzajú využívané pramene podzemných vôd, ktoré slúžia v súčasnosti ako zdroj vody pre chatu „Pod Durbaszka“ a je teda aj v záujme poľskej strany zabezpečiť vyhovujúcu kvalitu podzemných vôd daného územia. Vzhľadom na spôsob odvedenia splaškových vôd, ich množstvo, geologické a tektonické pomery bradlového pásma (pozn.: karbonátové bradlá sú tektonicky porušené a čiastočne skrasovatelé, vcelku sú však veľmi chudobné na podzemné vody pre ich malé priestorové rozšírenie, malú infiltračnú plochu bradiel a uloženie v nepriepustnom plastickom obale) sa nepredpokladá ovplyvnenie prúdenia podzemných vôd, zmena ich kvantity a kvality na slovenskom území.

6.4.3. Vplyvy na zdroje minerálnych vôd Slovenska

Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti, geologické a tektonické pomery bradlového pásma a vzdialenosti navrhovanej činnosti od zdrojov minerálnych vôd na slovenskej strane Pienin sa nepredpokladá negatívny vplyv. V prípade komerčného využívania minerálnych vôd širšej oblasti slovenskej časti Pienin môže mať predpokladaný zvýšený turistický ruch nepriamy pozitívny vplyv.

6.5. Vplyv na biotu

Stavebné práce krátkodobo narušia okolité prostredie zvýšeným stavebným ruchom, hlukom, pohybom ťažkých mechanizmov, zvýšením prašnosti v prostredí a pod. Avšak vzhľadom na charakter stavebných prác, ich lokalizáciu a dĺžku trvania sa na slovenskej strane nepredpokladá výrazný vplyv na biotu. Vplyv na poľskej strane bude výraznejší. Stavebnými prácami vzrastá riziko rozširovania invázných druhov rastlín a ruderalov.

Aktivity počas zimnej turistickej sezóny budú predovšetkým vplývať na faunu, najmä na migrujúce veľké šelmy v dôsledku zvýšeného počtu turistov v prostredí. V doterajšom období bolo územie na hrebeni v zimnom období využívané len na bežecké lyžovanie. Navrhovaná činnosť však môže územie zatriktívniť pre začínajúcich skialpinistov, prípadne snoubordistov. Územie na slovenskej strane má však južnú expozíciu, teda snehová pokrývka sa zriedkavo udrží celosezónne. Preto sa dá predpokladať, že vplyvy na uvedenú zložku bioty, najmä na migrujúce živočíchy bude na slovenskej strane len minimálny.

Počas letnej turistickej sezóny sa predpokladá výraznejší vplyv najmä na flóru, kde bude dochádzať k zošľapávaniu okolia turistických chodníkov, skracovaním turistických chodníkov, k zvýšenej erózii, pôsobenie biologického odpadu a pod.. Takémuto vplyvu bude vystavená aj xerothermná vegetácia na lokalite Červené skalky, na vrchu Šlachovky, ktoré zároveň poskytujú výhľadové miesta na Pieniny a Spišskú Maguru. V letnom období nastane zvýšený nápor cykloturistiky, potenciálne sa bude využívať aj územie neprístupné pre cykloturistov. V exponovanom teréne táto činnosť zvýši narušenie vegetačného krytu a eróziu pôdy. Po schválení cyklochodníka po žltej TTZ č. 8595 (Lesnické sedlo – Šlachovky) pravdepodobne vznikne tlak na úpravu chodníka. Lúčne spoločenstvá na slovenskej strane sa nachádzajú v území, ktoré bolo navrhnuté v II. etape NATURA 2000, ako SKUEV 1337 Pieniny s 3. stupňom územnej ochrany. Na týchto lokalitách rastú okrem iných druhov aj rastliny s čeľade *Orchideaceae* ako *Orchis militaris*, *Coeloglossum viride*, *Traunsteinera globosa*, *Platanthera bifolia*, *Gymnadenia conopse*. Uvedené činnosti môžu mať vplyv na početnosť uvedených druhov. Zber lesných plodov a liečivých rastlín zo strany turistov sa v zvýšenej miere nepredpokladá. Zber lesných plodov (na slovenskej strane nelegálny) je zaujímavý skôr z pohľadu domáceho obyvateľstva, ktorí túto činnosť využívajú aj v súčasnosti. Mimosezónne sa nepredpokladá nárast počtu turistov, ktorý pravdepodobne ostane na súčasnej úrovni.

Návštevníci územia budú už na hornej stanici sedačkovej lanovky a následne aj na lokalite Wysoki Wierch oboznámení s návštevným poriadkom Pieninského národného parku na slovenskej strane, o území NATURA 2000 a s ďalšími informáciami o území prostredníctvom informačných tabúľ. Hranica Pieninského národného parku bude viditeľne označená normovanými tabuľami označujúcimi zónu národného parku a územie NATURA 2000, čo pomôže usmerňovať návštevníkov územia a minimalizovať negatívne vplyvy.

Osvetlenie a ozvučenie počas prevádzky bude orientované severným smerom s prevádzkou max. do 22 hod.. Sila ozvučenia bude dosahovať max. hodnotu 80 dB.

Počas prevádzky sa bude pravidelne kontrolovať stav vegetácie na zjazdovkách a stav erózie, a v prípade nepriaznivého stavu sa budú realizovať príslušné protierózne opatrenia. Vegetačné úpravy je potrebné uskutočniť výlučne z miestnych druhov rastlín.

Vzhľadom na lokalizáciu navrhovanej činnosti v cennom prírodnom prostredí a množstvo opatrení environmentálneho charakteru počas prípravy, výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti je potrebné zabezpečiť zo strany obstarávateľa, resp. navrhovateľa environmentálny dozor.

6.6. Vplyvy na krajinu, jej štruktúru a využívanie

Z hľadiska predpokladaných vplyvov ani jedna z aktivít deklarovaných v strategickom dokumente nebude mať podstatný negatívny vplyv na krajinu. Realizáciou strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti sa nepredpokladá priame či nepriame negatívne ovplyvnenie štruktúry a využívania krajiny Slovenskej republiky.

Nepriamym negatívnym vplyvom na krajinu Poľskej a Slovenskej republiky a jej jednotlivé zložky životného prostredia bude počas prevádzky, najmä počas turistických sezón, nárast počtu peších turistov a cyklistov v letnom období a zjazdových lyžiarov (na zjazdovkách na poľskej strane), ale najmä bežeckých počas zimných mesiacov (v závislosti od snehových podmienok na hrebeni). Okrem negatívneho zvýšeného pohybu návštevníkov po značených turistických trasách (peších i cyklotrasách) je potencionálne možné aj ich zachádzanie mimo značené trasy. Prevažná časť hrebeňa Malých Pienin je zo slovenskej strany porastená lesom (Obrázok č. 1) – fotodokumentácia č. 1. Poväčšine sa jedná o strmé stráne zarastené lesným porastom a krovinami, ktoré sťažujú zostup z hrebeňa. Jedná sa o krajinné priestory Lesnica a Strážan (Obrázok č. 3), ktorých hodnota ich vrcholových častí je veľmi veľká (Obrázok č. 2). Ide o ekologicko-funkčný priestor č. 1 (Obrázok č. 4), ktorý je súčasťou územia NATURA 2000 - SKUEV 0337 Pieniny (Obrázok č. 6). Z hľadiska zonácie Pieninského národného parku sa jedná o územie zóny B (Obrázok č. 5). Významnejšie zachádzanie turistov sa tu predpokladá iba v bezprostrednom okolí hrebeňa, napr. za účelom zberu liečivých rastlín, húb, lesných plodov. Na minimalizovanie daného negatívneho vplyvu bude, na základe požiadavky slovenskej strany, na výstupnom bode sedačkovej lanovky osadená informačná tabuľa, ktorá bude informovať o značení turistických trás a poskytne informácie o návštevnom poriadku v Pieninskom národnom parku Slovenskej republiky (kapitola 7.4. predloženej dokumentácie). Vzhľadom na pomerne strmé južné svahy, odľahlosť katastra Strážan od významných stredísk cestovného ruchu Pienin, nízku vybavenosť v oblasti cestovného ruchu (atrakcie, služby) a málo časté autobusové spojenie sa nepredpokladá „hlbšie“ zachádzanie návštevníkmi na slovenské územie.

V rámci bližšieho záujmového územia sa v bezprostrednom okolí hrebeňa ojedinele vyskytujú trvalé trávne porasty (Fotodokumentácia č. 5), cez ktoré sa turistom poskytuje pohľad na Slovensko, t.j. na širšie údolie potoka Lipník, Pieniny, Spišskú Maguru, Vysoké Tatry (Fotodokumentácia č. 4). Z nich najvýznamnejšie je z modrého turistického chodníka výhľadové miesto zo sedla medzi kótami Durbazska (942 m) a Šľachovky - Wysoki Wierch (898 m). Jedná sa o územie krajinného priestoru Veľkého Lipníka (Obrázok č. 3), ktorého hodnota jeho vrcholových častí je veľká a nižšie položených miest malá (Obrázok č. 2). Územie je vo vrcholových častiach tvorené poloprírodnými nevyužívanými pasienkami (úhory), v nižších polohách v strednej časti intenzívne využívanými (rekultivovanými) lúkami, na východnej strane intenzívne využívanými (rekultivovanými) pasienkami a na západnej strane (vo vrcholových častiach Lesnického potoka) poloprírodnými obhospodarovateľnými lúkami (Obrázok č. 1). Jedná sa o ekologicko-funkčný priestor

č. 4 (Obrázok č. 4), ktorý je súčasťou navrhovaného územia NATURA 2000 - SKUEV 1337 Pieniny (Obrázok č. 6). Z hľadiska zonácie Pieninského národného parku sa jedná o územie zóny C (Obrázok č. 5). Z hľadiska možného zachádzania návštevníkmi do tohto územia mimo značených turistických trás je možné predpokladať ich trasy najmä za účelom lepších vyhlíadok na slovenské územie (pozn.: v prostredí trvalých trávnych porastov na južných svahoch ojedinele vystupujú skalné bralá) – fotodokumentácia č. 4. Taktiež môže ojedinele dôjsť k „skracovaniu“ turistických trás pešími turistami a cykloturistami, t.j. obchádzanie kóty Šlachovky z južnej strany v smere na Slovensko. Z tohto dôvodu sa odporúča v sedle medzi kótami Durbaszka a Wysoki Wierch (Šlachovky) osadiť informačnú tabuľu, ktorá bude informovať o značení turistických trás a poskytne informácie o návštevnom poriadku v Pieninskom národnom parku Slovenskej republiky. Táto môže byť doplnená aj o grafické znázornenie panorámy Vysokých Tatier s vyznačením najvýznamnejších viditeľných vrcholov (kapitola 7.4. predloženej dokumentácie).

6.7. Vplyvy na scenériu krajiny

Vzhľadom na charakter a rozsah navrhovanej činnosti sa nepredpokladá, že bude podstatne alebo závažne zmenený obraz krajiny a narušený vnemový obraz okolitej krajiny. Z hľadiska scenérie a vizuálneho dopadu sa zmena krajiny štruktúry a scenérie prejaví najmä na poľskej strane. Nakoľko je lokalizácia hornej stanice sedačkovej lanovky výškovo situovaná pod hlavný hrebeň Malých Pienin (kóta Durbaszka – 942 m) a vzhľadom na zalesnenie jeho južných svahov zo slovenskej strany, sa negatívny vplyv navrhovanej činnosti na scenériu z pohľadov zo Slovenska prejaví len minimálne, v lokálnom meradle.

Na základe požiadavky Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody a krajiny, odboru ochrany prírody bola spracovaná analýza viditeľnosti plánovanej investície zo slovenskej strany. Požadovalo sa spracovanie vizualizácie, ktorá znázorní vplyv plánovanej investície zo slovenskej strany, t.j. z vyhlídkového bodu na území SR, konkrétne z miesta Šlachovky. Analýzu viditeľnosti (Analiza krajobazowa od strony Slowacji) vypracoval mgr. inž.arch. Jerzy Glodkiewicz v októbri 2010 (Písomná príloha č. 2). Analýza bola realizovaná za účelom možného vplyvu hornej stanice sedačkovej lanovky, navrhovanej na severnom svahu kóty Durbaszka, na scenériu krajiny zo slovenskej strany. Generálny riaditeľ ochrany životného prostredia vo Varšave obdržal zo slovenskej strany konkrétne miesto na slovenskej strane. Jedná sa o lokalitu zvanú Šlachovky, ktoré leží na žltej turistickej trase č. 8595 spájajúcej Lesnické sedlo (720 m) a štátnu hranicu západne od kóty Šlachovky - Wysoki Wierch (898 m). V príslušnej správe boli spracovaný jeden profil z pohľadu (695 m n. m.) od žltého turistického chodníka TZT č. 8595 (Lesnické sedlo – Šlachovky) v smere na lokalitu výstavby hornej stanice sedačkovej lanovky (942 m n. m.) z ktorého je zrejmé, že horná stanica sedačkovej lanovky bude vizuálne „prekrytá“ hrebeňom Malých Pienin o nadmorskej výške cca 920 m n. m. Nakoľko presnosť tejto grafickej metódy spracovania analýzy viditeľnosti je závislá od viacerých faktorov (napr. výber miesta pohľadu, presnosť mapového podkladu), začiatkom marca 2011 bol „rizikový“ úsek žltej turistickej trasy (Šlachovky – Lesnické sedlo) digitálne nafotený fotoaparátom Panasonic Lumix FZ8 bez zoomu, ako aj z tohto istého miesta s 12 násobným digitálnym zoomom. Daný úsek bol vytypovaný z terénnej obhliadky lokality a je zrejmý aj z fotodokumentácie č. 2. Vo vrcholovom úseku tejto turistickej trasy (juhozápadne od kóty Šlachovky) sú pohľady na lokalitu navrhovanej výstavby lanovky prekryté bočným, južným hrebeňom Šlachoviek, v súčasnosti porasteným lesom. Pohľady zo spodných úsekov turistickej trasy, prebiehajúcej po bočnom hrebeni porastenom trvalými trávnatými porastmi, sú prekryté hlavným hrebeňom Malých Pienin, čo dokumentuje aj profil analýzy viditeľnosti (NR RYS Z-4), ako aj zalesnenými južnými svahmi na slovenskej

strane (územie NATURA 2000 - SKUEV 0337 Pieniny). „Rizikový“ úsek trasy je pomerne krátky a nachádza sa vo vzdialenosti cca 2 km západne od kóty Durbaszka. Pri hodnotení vplyvu na scenériu z daného úseku boli použité dve fotografie z toho istého miesta, jedna bez zoomu (pohľad, ktorý by sa mal čo najviac podobáť „očnému“ pohľadu zo stanoviska) a jedna s použitím 12 násobného digitálneho zoomu (pozn.: horizontálna fotografická výseč zaznamenáva cca 50°, ľudské oko síce vníma uhol cca 180°, ale sústreďuje zrak iba na výseč maximálne 65°). Následne bol kontrastne (pozn.: miera zásahu do scenérie je závislá aj od „farby pozadia“ – za zníženej viditeľnosti, ako napr. hmla, dážď, opar bude objekt opticky splyvať s okolím) do daných fotografií počítačovo vložený objekt hornej stanice sedačkovej lanovky. Priestorové vloženie objektu sa matematicky vypočítava (vzhľadom na vzdialenosť, smerovú orientáciu, výškové prevýšenie) a zároveň sa porovnáva s okolitými objektmi na fotografii (pozn.: horná stanica sedačkovej lanovky bude umiestnená na mieste súčasného výstupiska lyžiarskeho vleku s výškou cca 4 m vyššou), aby bol výsledok čo najviac podobný neskoršiemu reálu. Digitálna fotovizualizácia je doložená v kapitole 12.5. predkladanej dokumentácie. Vzhľadom na architektonické riešenie hornej stanice sedačkovej lanovky, jej výšku a farebné riešenie, ako aj na vzdialenosť je možné predpokladať, že voľným okom pri „účelovom“ pohľade, aj pri najvhodnejších svetelných pomeroch, bude sotva badateľná. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že pohľady turistov budú orientované prevažne opačným smerom, t.j. na Vysoké Tatry, Spišskú Maguru a Centrálné Pieniny (Tri Koruny). Z daného úseku však môže byť horná stanica sedačkovej lanovky výraznejšie viditeľná vo večerných hodinách, kedy už bude osvetlená. Toto svetelné znečistenie vo večerných hodinách by však nemalo negatívne pôsobiť na turistov, nakoľko podľa Návštevného poriadku Pieninského národného parku a jeho ochranného pásma sa môžu návštevníci pohybovať po vyznačených turistických trasách len počas dňa, v čase od hodiny po východe slnka po hodinu pred západom slnka (§ 3, písm. 5 „návštevného poriadku“). Aj napriek tomu sú v kapitole 7. predloženej dokumentácie navrhnuté opatrenia na minimalizovanie daného negatívneho vplyvu, ako napr. výškové obmedzenie hornej stanice sedačkovej lanovky, jej hmotové a farebné vyhotovenie, orientácia, časové obmedzenie a intenzita osvetlenia, výsadba vzrastlých drevín pri južnom a západnom okraji funkčnej plochy US5.

Na slovenskej strane Pienin sa najvýznamnejšie pohľady na kótu Durbaszka (942 m) turistom ponúkajú aj z nasledujúcich vyhládok (Mapová príloha č. 3):

- Kóta Šľachovky – Wysoky Wierch (898 m) sa nachádza mimo značených turistických trás, ojedinele sem však turisti zachádzajú. Z tohto pohľadu je lokalita Durbaszka zo slovenskej strany Pienin najviac viditeľná (vzhľadom na vzdialenosť a výškový rozdiel). Návštevníci slovenského Pieninského národného parku sa však môžu pohybovať výlučne po značených turistických chodníkoch. Už v súčasnosti sú na poľskej strane v okolí modrej turistickej značky umiestnené tabule v poľskom jazyku (Turisto ! Ostoja rzadkich gatunków zwierząt. Prosimy nie schodzić ze szlaku i zachować cisze) upozorňujúce turistov, že sa na slovenskom území nachádza lokalita výskytu vzácnych druhov zvierat, aby sa správali ticho a neschádzali mimo vyznačeného turistického chodníka (napr. pod kótou Durbaszka, na hrebeni pod lesom nad výstupiskom súčasného lyžiarskeho vleku – fotodokumentácia č. 3).
- Kóta Plašná (889 m) sa nachádza na červenej turistickej značke TZT č. 0905 (Veľký Lipník - Lesnické sedlo - Plašná - Cerla - Červený Kláštor) vo vzdialenosti cca 6,1 km západojuhozápadne. Vzhľadom na výškové umiestnenie (prevýšenie: -53 m), vzdialenosť a zalesnenosť južných svahov hrebeňa nebude horná stanica sedačkovej lanovky viditeľná.

- Vyhliadka Targov (665 m) sa nachádza na modrej turistickej značke TZT č. 2808 (Červený Kláštor - Cerla - Targov – Lesnica) vo vzdialenosti cca 5,9 km západoseverozápadne. Vzhľadom na výškové umiestnenie (prevýšenie: -277 m), vzdialenosť a zalesnenosť južných svahov hrebeňa nebude horná stanica sedačkovej lanovky viditeľná.
- Vyhliadka (920 m) zo zelenej turistickej značky TZT č. 5716 (Strážany - Vysoké skalky) sa nachádza cca 2 km juhovýchodne. Vzhľadom na výškové umiestnenie (prevýšenie: -22 m) a zalesnenosť južných svahov hrebeňa nebude horná stanica sedačkovej lanovky viditeľná.

6.8. Vplyvy na chránené územia

Priamy vplyv počas stavebných prác na územie NATURA 2000 – SKUEV 0337 Pieniny, na navrhované územie NATURA 2000 – SKUEV 1337 Pieniny a súčasne na územie Pieninského národného parku sa nepredpokladá. Je možné predpokladať, že negatívny vplyv turizmu (najmä však cykloturistika) bude počas prevádzky celoročne využívanej sedačkovej lanovky postupne narastať. Z tohto dôvodu navrhuje monitoring tohto vplyvu na chránené územia Slovenskej republiky. Ešte pred uvedením do prevádzky sa navrhuje vykonať vstupný monitoring (dokumentujúci stav bez vplyvu prevádzky celoročne využívanej sedačkovej lanovky), ktorého údaje budú porovnávané s údajmi získanými opakovane v trojročných intervaloch počas trvania prevádzky (napr. počet peších turistov, počet cykloturistov, zmena druhového zloženia, miera narušenia vegetácie zošľapovaním, prenos invázných rastlín, erózia). Rozsah analýz, ich lokalizáciu, časové obdobie (napr. letná turistická sezóna, obdobie hniezdenia), financovanie a pod. sa odporúča stanoviť v „projekte monitoringu“, ktorý by mal byť spracovaný spoločne s príslušnými orgánmi ochrany prírody a krajiny Poľskej a Slovenskej republiky. Na základe výstupov týchto analýz bude možné menežovať návštevnosť v chránenom území na slovenskej strane, ako napr. obmedzenie (napr. časové) vstupu cyklistov do územia a pod.

6.9. Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Počas stavebných prác nebude priamo stavebnou činnosťou dotknuté nadregionálne biocentrum Pieniny a vzhľadom na rozsah stavebných prác, ich časové pôsobenie a umiestnenie staveniska sa nepredpokladá negatívny vplyv na nadregionálny biokoridor zahrňujúci hraničné pohorie Malých Pienin. Samotný charakter navrhovanej činnosti a jeho umiestnenie nepredpokladá negatívny vplyv na jednotlivé prvky ÚSES. Počas prevádzky je však možné očakávať zvýšenú intenzitu antropogénnych vplyvov (napr. vyplývajúcich z nárastu turizmu, údržby lanovky a plochy zjazdoviek) najmä na dotknuté územie Poľskej republiky a tým aj možné zníženie ekostabilizačnej funkcie jednotlivých prvkov krajiny.

6.10. Vplyvy na obyvateľstvo, sídla, rekreáciu a cestovný ruch

6.10.1. Vplyvy na obyvateľstvo a sídla

Je možné predpokladať, že realizáciou strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti sa zvýši počet peších turistov, bežeckých lyžiarov a cyklistov v hrebeňových úsekoch Malých Pienin s ich zachádzaním po značených turistických trasách aj na územie Slovenska za účelom spoznávania prírodných krás slovenskej časti Zamaguria (napr. slovenská časť Pienin, Spišská Magura), jej historických pamiatok (napr. NKP Červený Kláštor, hrad Stará Ľubovňa), gastronómie, kultúry, folklóru a pod. Z tohto dôvodu nastane nepriamy pozitívny vplyv aj na obyvateľstvo záujmového územia (najmä obcí Lesnica, Červený Kláštor, v menšej miere obcí Haligovce, Veľký Lipník a Strážany) súvisiaci s ďalším možným rozvojom služieb

v oblasti cestovného ruchu (stravovanie, ubytovanie, návšteva kultúrnych pamiatok) a tým nepriamo aj nepriamy pozitívny vplyv na rozvoj daných sídiel (napr. nové pracovné ponuky, zníženie nezamestnanosti, zníženie počtu obyvateľov odchádzajúcich za prácou mimo sídla a pod.) na území Slovenskej republiky.

6.10.2. Vplyvy na dopravu

Realizáciou strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti sa priamo nepredpokladá negatívny vplyv na dopravu Slovenskej republiky. V prípade schválenia žltej turistickej trasy TZT č. 8595 (Lesnické sedlo – Šlachovky) aj na cyklotrasu, môže nastať zvýšený pohyb cyklistov na prieťahu cesty č. II/543, ako aj na ceste č. III/54342 (Lesnica – Lesnické sedlo – Veľký Lipník), najmä však v letnej turistickej sezóne. V prípade zvýšeného počtu dopravných nehôd cyklistov bude potrebné slovenskou stranou prijať príslušné opatrenia (napr. zníženie rýchlosti v určitých úsekoch).

Podľa stanoviska Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR bude ministerstvo pri najbližšej aktualizácii „Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja“ navrhovať, aby sa zlepšila dopravná obslužnosť celého prihraničného priestoru Zamaguria tak, aby sa dali využívať rekreačno-športové areály na poľskej strane aj návštevníkmi zo Slovenska.

6.10.3. Vplyvy na cestovný ruch a turistiku

Realizáciou strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti je možné predpokladať nepriamy pozitívny vplyv na cestovný ruch a ďalší rozvoj turistiky záujmového územia Slovenskej republiky. Zvýšený počet turistov na hrebeni Malých Pienin potencionálne podmieni početnosť ich zachádzania na územie Slovenska. V prípade peších turistov, resp. bežeckých lyžiarov je možné očakávať ich trasu prevažne v smere do Lesnice, resp. cez Plašnú (Haligovské skaly) do Červeného Kláštora. Cykloturistické trasy (po schválení cyklotrasy Lesnické sedlo – Šlachovky) budú pravdepodobne najčastejšie smerovať buď do Lesnice, resp. do Červeného Kláštora, v menšej miere aj východným smerom cez Stráňany (po ceste č. II/543) na Starú Ľubovňu, resp. západným smerom na Spišskú Starú Ves a Niedzicu. Vo všetkých týchto obciach je možné očakávať nepriamy pozitívny vplyv v oblasti cestovného ruchu, rekreácie a športu v prihraničnom území, rozvoj ďalšej vybavenosti v oblasti cestovného ruchu, skvalitnenie služieb a pod.

Realizáciou strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti môže mať aj nepriamy pozitívny vplyv na zvyšujúcu sa kvalitu existujúcich stredísk cestovného ruchu na slovenskom území, ako aj na vznik nových stredísk cestovného ruchu pri rešpektovaní záujmov ochrany prírody a krajiny. Posilní a zintenzívni sa aj cezhraničná spolupráca v oblasti cestovného ruchu a prepojenosť Slovenska s priľahlým rekreačno-kúpeľným územím Poľskej republiky.

Zvýšený počet turistov na hrebeni Malých Pienin môže potencionálne zvýšiť počet zachádzajúcich návštevníkov mimo značkované turistické chodníky. Tento negatívny vplyv je možné eliminovať primeranými opatreniami uvedenými v kapitole 7.4. (informačné tabule o značení turistických trás, normalizované tabuľky ohraničujúce PIENAP a územie NATURA 2000).

Nepriamym pozitívnym vplyvom strategického dokumentu môže byť aj potrebné začatie legislatívneho procesu schválenia cyklotrasy v úseku Lesnické sedlo – Šlachovky (v zmysle bodu 5.4.1.2 „záväzných regulatívov“ ÚPN VÚC Prešovského kraja), čo bude zaznamenané aj v Návštevnom poriadku Pieninského národného parku.

7. Popis opatrení zmierňujúcich závažný vplyv na životné prostredie na minimum

Účelom opatrení je predchádzať, zmierniť, minimalizovať alebo kompenzovať očakávané (predpokladané) vplyvy činnosti, ktoré môžu vzniknúť počas stavebných prác a prevádzky. Tento cieľ je možné dosiahnuť opatreniami, ktoré sa viažu na jeden alebo na viac vplyvov zároveň. Opatrenia sa po ich akceptácii včleňujú do rozhodovacieho procesu a stávajú sa súčasťou ďalších konaní a povolovacích činností.

7.1. Územnoplánovacie opatrenia

- Navrhovanou činnosťou rešpektovať opatrenia, ktoré vyplynú z procesu environmentálneho posudzovania, na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.
- Do grafickej časti posudzovanej územnoplánovacej dokumentácie vyznačiť hranicu územia Pieninského národného parku, územia NATURA 2000 - SKUEV 0337 Pieniny, navrhované územia NATURA 2000 - SKUEV 1337 Pieniny v II. etape (už prebehlo prerokovanie) ako aj výhľadové miesta (vyhlídky) na slovenskú stranu.
- Pre slovenskú stranu sa odporúča, v zmysle bodu 5.4.1.2 „záväzných regulatívov“ ÚPN VÚC Prešovského kraja, po príslušných legislatívnych procesoch vyčleniť úsek Lesnické sedlo – Šľachovky (stredná časť cykloturistickej trasy Veľký Lipník – Szlachtowa) aj pre cykloturistiku, čo bude legislatívne zaznamenané aj v Návštevnom poriadku Pieninského národného parku.

7.2. Technické a technologické opatrenia

Technické opatrenia by mali byť koncipované ako eliminačné, minimalizačné a preventívne. Za snád' najdôležitejšie je možné považovať dôkladné prevedenie všetkých stavebných a montážnych prác, dokonalá technologická a pracovná disciplína na všetkých úsekoch zvolenej technológie, pravidelné dôkladné kontroly a precízna údržba a opravy celého technologického celku.

- Rešpektovať prípustné hlavné a alternatívne funkčné využitie plôch, zásady ich územného rozvoja, pravidlá stavebného vývoja a neprípustné funkčné využitie daných funkčných plôch.
- Odvedenie splaškových vôd z hornej stanice sedačkovej lanovky realizovať podzemnou splaškovou kanalizáciou do najbližšej ČOV. Dôsledné prevedenie prác spojených s výstavbou kanalizácie.
- Vybudovať jednu multifunkčnú budovu hornej stanice sedačkovej lanovky zahrňujúcu objekty základného využitia, t.j. obslužné objekty pre cestujúcich sedačkovou lanovkou Durbaszka s priestormi Horskej záchranej služby, bufetom, hygienickými, sociálnymi, technickými a hospodárskymi zariadeniami.
- Výška hornej stanice sedačkovej lanovky, vrátane jej strechy, nesmie byť vyššia ako 12 m od navrhovaného miesta pri odtokovej stene tak, aby bol najvyšší bod multifunkčného objektu výškovo pod hrebeňom Malých Pienin (kóta Durbaszka: 942 m).
- Pri architektonickom riešení multifunkčného objektu vychádzať z jeho účelu, pričom má byť hmotovo, svojou architektúrou a usporiadaním riešený tak, aby sa zohľadnili krajinárske danosti a aby vhodne zapadol do daného prostredia. Preferovať prírodné materiály a prírodné farby (napr. kombinácia drevených prvkov, kameňa a omietky) s vylúčením reflexných materiálov a výrazných farebných kombinácií, ktoré by mohli narúšať scenériu okolitej krajiny.

- Smer a intenzitu osvetlenia (multifunkčnej budovy a jej terasy, lyžiarskych svahov) riešiť tak, aby sa minimalizovalo možné svetelné znečistenie v smere na Slovensko (napr. využitie tienidiel, LED lámp).
- V zmysle § 50, ods. 1, podods. 2, písm. f) strategického dokumentu je v rámci funkčnej plochy označenej symbolom US5 možná výsadba drevín. Z tohto dôvodu sa na elimináciu možného vplyvu na scenériu z pohľadov zo Slovenska odporúča výsadba vzrastlých drevín pri južnom a západnom okraji funkčnej plochy. Pri výsadbe využívať pôvodné, autochtónne dreviny. Druhovú zloženie zvoliť v prepojení s charakterom územia a jeho geografického umiestnenia. Ich výber sa doporučuje konzultovať s príslušnými orgánmi štátnej ochrany prírody Poľskej republiky.
- Dôsledne sledovať, aby sa v území nezačali šíriť druhy nepôvodné, invázne, ale aj druhy ruderálne.
- Po ukončení výstavby vykonať rekultiváciu okolia stavebných objektov.

7.3. Organizačné a prevádzkové opatrenia

- Ozvučenie terasy hornej stanice sedačkovej lanovky orientovať severným smerom, maximálne do 22.00 hod., s maximálnou hodnotou do 80 dB.
- Osvetlenie zjazdovky je možné len do 22.00 hod., po tejto hodine je možné využívať pri úprave svahu iba osvetlenie technických vozidiel (ratraky, snežné skútre).
- V prípade potreby realizovať potrebné opatrenia na zamedzenie zvýšenej erózie pôdy na turistických chodníkoch.
- Na výstupnom bode sedačkovej lanovky osadiť informačnú tabuľu, ktorá bude informovať o značení turistických trás a poskytnie informácie o návštevnom poriadku v Pieninskom národnom parku Slovenskej republiky.
- Služby na výstupnom bode sedačkovej lanovky budú poskytované bez možnosti prenajatia bicyklov.
- Odporúča sa v sedle medzi kótami Durbaszka a Wysoki Wierch (Šľachovky) osadiť informačnú tabuľu, ktorá bude informovať o značení turistických trás a poskytnie informácie o návštevnom poriadku v Pieninskom národnom parku Slovenskej republiky. Táto môže byť doplnená o grafické znázornenie panorámy Vysokých Tatier s vyznačením najvýznamnejších viditeľných vrcholov.
- V prípade potreby dôsledne odstraňovať odpad pochádzajúci od nedisciplinovaných turistov v okolí turistických trás.
- Pre slovenskú stranu sa na hraničnom úseku, južne od modrej turistickej značky, odporúča normalizovanými tabuľami so štátnym znakom Slovenskej republiky vyznačiť hranicu územia Pieninského národného parku a územia NATURA 2000 - SKUEV 0337 Pieniny.
- Pre slovenskú stranu sa odporúča zvýrazniť značenie žltej turistickej značky TZT č. 8595 (Lesnické sedlo – Šľachovky) v úseku prebiehajúcim trvalými trávnatými porastmi.
- Až do schválenia cyklotrasy (Lesnické sedlo - Šľachovky) sa odporúča na križovaní žltej turistickej značky TZT č. 8595 (Lesnické sedlo – Šľachovky) s modrou turistickou značkou prebiehajúcou po brebení Malých Pienin (severne od kóty Wysoki Wierch) osadiť tabuľu so zákazom pohybu na bicykli.
- Po schválení cyklotrasy Lesnické sedlo – Šľachovky sa slovenskej strane odporúča osadiť v jej vrcholovom úseku doplnkovú tabuľu, ktorá upozorní cyklistov, aby zosadli z bicykla a vymedzený úsek prešli vedľa bicykla (z dôvodu bezpečnosti cyklistov, zníženie erózie pôdy).

7.4. Vyjadrenie k technicko–ekonomickej realizovateľnosti opatrení

Navrhované environmentálne opatrenia sú z hľadiska technického aj ekonomického realizovateľné.

8. Uvedenie konkrétnych použitých metód prognózovania a východiskových predpokladov, na ktorých sú založené, ako aj zodpovedajúcich použitých údajov o životnom prostredí

Cieľom predkladanej environmentálnej dokumentácie je posúdenie vplyvov strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti na životné prostredie Slovenskej republiky a návrh opatrení na elimináciu predpokladaných vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia a obyvateľstvo záujmového územia Slovenskej republiky. Pri hodnotení vplyvov sa vychádzalo z podkladových materiálov obstarávateľa, analýz prírodných podmienok (horninové prostredie, pôda, voda, biota, krajina a pod.), analýz poznatkov o území (obyvateľstvo, infraštruktúra, cestovný ruch, turistika a pod.), miery zaťaženia krajiny antropogénnymi aktivitami (erózia pôdy, stav bioty, štruktúra krajiny a pod.), identifikácie stretov záujmov (PIENAP, NATURA 2000, ÚSES a pod.), charakteru navrhovanej činnosti (vstupy a výstupy), definovania dopadov, vplyvov na životné prostredie a človeka a návrhu opatrení. Pri vypracovaní sa použil analyticko-synetický postup. Pri analýzach bola použitá metóda zberu podkladových informácií, prieskum v teréne a následne analýzy a rozbor. Zdokumentovanie súčasného stavu životného prostredia záujmového územia vychádzalo z excerpcie prác z problematiky životného prostredia, odbornej literatúry, odborných posudkov, údajov a databáz štátnych a príspevkových organizácií, odborných publikácií, internetových stránok, konzultácií, mapových podkladov, územnoplánovacej dokumentácie a pod. Terénny prieskum bol realizovaný za účelom získania potrebných údajov o dotknutom a bližšom záujmovom území a pozostával aj z vyhotovenia potrebnej fotodokumentácie. Metódou systémovej analýzy boli vytypované hlavné vplyvy činnosti na životné prostredie s cieľom ich čo najobjektívnejšie zhodnotiť a navrhnúť vhodné opatrenia na elimináciu vplyvov s ich monitorovaním. Prognózovanie vplyvov bolo prevedené na základe vývojových trendov územia. Na hodnotenie vplyvov bol využitý aj odborný úsudok, priame pozorovania v teréne a porovnanie v platnými právnymi predpismi Slovenskej republiky.

9. Identifikácia nedostatkov v poznaní a neurčitostí zistených pri zhromažďovaní požadovaných informácií

Počas spracovania predloženej dokumentácie neboli identifikované vážne nedostatky v údajoch a neurčitosti v poznatkoch, ktoré by neumožnili objektívne posúdenie vplyvov strategického dokumentu, resp. navrhovanej činnosti na životné prostredie. Miera podrobnosti spracovania predloženej dokumentácie je závislá od dostupnosti údajov o strategickom dokumente, navrhovanej činnosti (technické a technologické riešenie), ostatných plánovaných investičných zámeroch v Malých Pieninách na poľskej i slovenskej strane, dostupných informáciách o stave životného prostredia dotknutého a záujmového územia, o súčasnej a v budúcnosti predpokladanej návštevnosti hrebeňa Malých Pienin (peší turisti, lyžiari, cykloturisti), o počte turistov zachádzajúcich mimo značkované turistické trasy a pod. Aj napriek tomu máme za to, že tieto nedostatky v údajoch a neurčitosti v poznatkoch nemajú podstatný vplyv na hodnotiaci proces strategického dokumentu.

10. Návrh monitorovacích a manažérskych programov a iných plánov poprojektovej analýzy

Komplexný monitoring stavu životného prostredia je dôležitou povinnosťou obstarávateľa, resp. navrhovateľa. Monitoring sa musí periodicky vyhodnocovať, na základe čoho je možné porovnať predpokladané vplyvy so skutočným stavom.

V rámci environmentálneho monitoringu sa odporúča sledovať správnou realizáciou opatrení navrhnutých na prevenciu, elimináciu a minimalizáciu nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti:

A. Počas stavebných prác sa odporúča nasledovný monitoring spojený s:

1. výstavbou splaškovej kanalizácie,
2. záverečnými terénnymi úpravami spojenými s odporúčanou výsadbou vzrastlých drevín pri južnom a západnom okraji funkčnej plochy označenej symbolom US5,
3. odporúčaným osvetlením zjazdovky a terasy hornej stanice sedačkovej lanovky,
4. farebným riešením hornej stanice sedačkovej lanovky,
5. inštalovaním informačných tabúl.

B. Počas prevádzky sa odporúča nasledovný monitoring:

1. Vplyv na chránené územia Slovenskej republiky - monitoring a následná analýza vplyvu navrhovanej činnosti v dôsledku zvýšeného turizmu. Ešte pred uvedením do prevádzky sa navrhuje vykonať vstupný monitoring (dokumentujúci stav bez vplyvu prevádzky celoročne využívanej sedačkovej lanovky), ktorého údaje budú porovnávané s údajmi získanými opakovane v trojročných intervaloch počas trvania prevádzky (napr. počet peších turistov, počet cykloturistov, zmena druhového zloženia, miera narušenia vegetácie zošľapovaním, prenos inváznych rastlín, erózia). Rozsah analýz, ich lokalizáciu, časové obdobie (napr. letná turistická sezóna, obdobie hniezdenia), financovanie a pod. sa odporúča stanoviť v „projekte monitoringu“, ktorý by mal byť spracovaný spoločne s príslušnými orgánmi ochrany prírody a krajiny Poľskej a Slovenskej republiky.
2. Kontrolovať orientáciu, intenzitu a časové pôsobenie ozvučenia terasy hornej stanice sedačkovej lanovky.

11. Záverečné zhrnutie

Poľská republika ako strana pôvodu podľa Čl. 10 ods. 1 Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho hranice (Protokol SEA) zaslala Ministerstvu pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky listom č. DOOŠtoš-082/2929/1538/10/AP-41, zo dňa 06.08.2010, oznámenie o strategickom dokumente „Územný plán mesta Szczawnica“. Listom č. 8748/2010-3.4/pl zo dňa 25.08.2010 požiadalo ministerstvo 10 dotknutých orgánov Slovenskej republiky o vyjadrenie sa k predloženej dokumentácii, či z hľadiska svojich kompetencií predpokladajú pravdepodobne významné vplyvy na životné prostredie Slovenskej republiky vrátane vplyvov na zdravie. Ministerstvu boli doručené 4 stanoviská, ktoré boli následne doručené strane pôvodu. Ministerstvu neboli doručené stanoviská verejnosti, mimovládnych organizácií, petičné akcie a pod.

V máji 2011 bola pôvodná verzia strategického dokumentu (predložená slovenskej strane) na základe požiadaviek a pripomienok orgánom ochrany prírody a krajiny poľskej republiky upravená do terajšej, posudzovanej podoby v projekte územného plánu „*Mestský plán priestorového riadenia mesta Szczawnica pre evidenčný okrsok Jaworki. Určenie plánu*“ (Inštitút rozvoja miest, máj 2011).

Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia kvality životného prostredia, Odbor posudzovania strategických dokumentov a navrhovaných činností na environmentálne posudzovanie vo svojej odpovedi na oznámenie č. 8748/2010-3.4/pl zo dňa 21.09.2010 požaduje pri ďalšom spracovaní predmetného strategického dokumentu a realizácie zámeru, z dôvodu eliminácie možných negatívnych cezhraničných vplyvov na územie Slovenskej republiky, rešpektovať nasledovné pripomienky a požiadavky:

1. V ďalšom stupni spracovania dokumentácie spresniť ukončenie sedačkovej lanovky, t.j. stanoviť nadmorskú výšku ukončenia tak, aby žiaden jej objekt nevytváral terénnu dominantu z výhľadových miest z územia Pieninského národného parku na strane Slovenskej republiky a zároveň aby nepresahoval cez hrebeň Malých Pienin.

Požiadavka je splnená v kapitole 7.2. predloženej dokumentácie.

2. Spracovať vizualizáciu, ktorá znázorní vplyv plánovanej investície zo slovenskej strany, t.j. z vyhladkového bodu na území Slovenskej republiky, konkrétne z miesta Šlachovky.

Požiadavka je splnená v kapitole 6.7. predloženej dokumentácie.

3. V mapovej časti doplniť grafické znázornenie, že analyzované územie susedí s územím NATURA 2000 – SKUEV 0337 Pieniny a súčasne s územím Pieninského národného parku na slovenskej strane.

Požiadavka je splnená v kapitole 7.1. predloženej dokumentácie.

4. Vyhodnotiť možný negatívny vplyv na územie NATURA 2000 – SKUEV 0337 Pieniny a súčasne na územie Pieninského národného parku na slovenskej strane.

Požiadavka je splnená v kapitolách 6.8., 6.9., 6.6. a 6.5. predloženej dokumentácie. Opatrenia zmierňujúce negatívny vplyv na životné prostredie sú v kapitole 7. predloženej dokumentácie.

5. Na výstupnom bode sedačkovej lanovky osadiť informačnú tabuľu, ktorá bude informovať o značení turistických trás a poskytne informácie o návštevnom poriadku v Pieninskom národnom parku Slovenskej republiky.

Požiadavka je splnená v kapitole 7.4. predloženej dokumentácie.

6. V lokalite výstupnej stanice sedačkovej lanovky vybudovať len jeden objekt integrujúci všetky služby (t.j. v rámci jedného objektu bude výstupisko z lanovky, prípadne stravovacie služby a iné služby súvisiace s obsluhou lanovky).

Požiadavka je splnená v kapitole 7.2. predloženej dokumentácie.

Cieľom predloženej dokumentácie bolo posúdenie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a návrh opatrení na elimináciu predpokladaných vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia a obyvateľstvo Slovenska. Z výsledkov posudzovania a vzhľadom na odporúčané opatrenia vyplýva, že predpokladané vplyvy nepredstavujú bezprostredné riziko ohrozenia životného prostredia a zdravia obyvateľov Slovenskej republiky.

12. Prílohy

12.1. Mapové prílohy

Mapová príloha č. 1

Mapová príloha č. 2a

Mapová príloha č. 2b

Mapová príloha č. 3

12.2. Obrazové prílohy

Obrázok č. 1

Obrázok č. 2

Obrázok č. 3

Obrázok č. 4

Obrázok č. 5

Obrázok č. 6

12.3. Písomné prílohy

Písomná príloha č. 1: Mestský plán priestorového riadenia mesta Szczawnica pre evidenčný okrsok Jaworki.

Písomná príloha č. 2: Analiza krajobazowa od strony Slowacji (výber zo správy)

12.4. Fotodokumentácia

Fotodokumentácia č. 1

Fotodokumentácia č. 2

Fotodokumentácia č. 3

Fotodokumentácia č. 4

Fotodokumentácia č. 5

Fotodokumentácia č. 6

12.5. Fotovizualizácia

Fotovizualizácia č. 1:

13. Podklady, štúdie a stanoviská

Grzegorz Niezgoda: *Územný plán mesta Szczawnica. Pre potrebu Jaworki. Zistenia plánu (Projekt)*. Inštitút rozvoja miest Krakow, júl 2010.

Grzegorz Niezgoda: *Prognóza vplyvov na životné prostredie pre projekt miestneho územného plánu mesta Szczawnica, pre časť Jaworki*. Inštitút rozvoja miest Krakow, júl 2010.

Michał Kielsznia: *Územný plán mesta Szczawnica – oznámenie o strategickom dokumente*. Č. DOOŠtoš-082/2929/1538/10/AP-41, zo dňa 06.08.2010.

Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia kvality životného prostredia: *Územný plán mesta Szczawnica – oznámenie*. Č. 8748/2010-3.4/pl zo dňa 25.08.2010.

Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia geológie a prírodných zdrojov, Odbor štátnej geologickej správy: *Územný plán mesta Szczawnica – stanovisko*. Č. 54067/2010 zo dňa 08.09.2010.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Regionálne centrum ochrany prírody v Tatranskej Štrbe, Správa Pieninského národného parku: *„Územný plán mesta Szczawnica“ – stanovisko k oznámeniu o strategickom dokumente*. Č. PIENAP/592/10 zo dňa 08.09.2010.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky: *Územný plán mesta Szczawnica – stanovisko*. Č. 2010-13983/32559:2-10 zo dňa 09.09.2010.

Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a krajiny, Odbor ochrany prírody: *Územný plán obce Szczawnica – stanovisko*. Č. 54984/10 zo dňa 10.09.2010.

Krajský úrad životného prostredia v Prešove, Odbor kvality životného prostredia: *Územný plán mesta Szczawnica – stanovisko k oznámeniu o strategickom dokumente*. Č.1/2010/01281-004/Dr zo dňa 14.09.2010.

Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia kvality životného prostredia, Odbor posudzovania strategických dokumentov a navrhovaných činností na environmentálne posudzovanie: *Územný plán mesta Szczawnica – odpoveď na oznámenie*. Č. 8748/2010-3.4/pl zo dňa 21.09.2010.

Jerzy Glodkiewicz: *Analiza krajobrazowa od strony Slowacji*. Nowy Targ : BIURO PROJEKTÓW – Jerzy Glodkiewicz, październik 2010.

Mestský plán priestorového riadenia mesta Szczawnica pre evidenčný okrsok Jaworki. Určenie plánu (Projekt). Inštitút rozvoja miest, máj 2011.

JANOČKO, J., et. al., 2000a: *Geologická mapa Spišskej Magury*. Bratislava : Ministerstvo životného prostredia SR – Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2000.

JANOČKO, J., et. al., 2000b: *Vysvetlivky ku geologickej mape Spišskej Magury*. Bratislava : Ministerstvo životného prostredia SR – Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2000.

HOBRIĽA, J. et al.: *Lesnica. Územno-plánovacia dokumentácia. Prieskumy a rozbor*. Prešov : Ing. arch. Hobriľa Ján, A-LINE, 2005.

KOŠŤÁLIK, J., 1997: *Niekoľko poznámok k formovaniu hydrografickej siete a prielomu Dunajca v Pieninách. In: Monografické štúdie o národných parkoch. Príroda Pienin v Pieninách.* Tatranská Lomnica : Správa národných parkov Slovenskej republiky, 1997.

NEMČOK, J., et. al., 1990a: *Geologická mapa Pienin, Čergova, Ľubovnianskej a Ondavskej vrchoviny.* Bratislava : Geologický ústav Dionýza Štúra, 1990.

NEMČOK, J., et. al., 1990b: *Vysvetlivky ku geologickej mape Pienin, Čergova, Ľubovnianskej a Ondavskej vrchoviny.* Bratislava : Geologický ústav Dionýza Štúra, 1990.

VOLOŠČUK, I. et al., 1992: *Pieninský národný park.* Banská Bystrica : AKCENT press service, 1992.

ŠUBA, J. et al., 1984: *Hydrogeologická rajonizácia Slovenska.* Bratislava : Slovenský hydrometeorologický ústav, 1984.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 47/1997 Z. z. o Pieninskom národnom parku.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 335/2004 Z. z., ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 47/1997 Z. z. o Pieninskom národnom parku.

Všeobecne záväzné nariadenie č. 17/2009, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Zmien a doplnkov Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja 2009, vyhláseného nariadením vlády SR č. 216/1998 Z. z., a jeho zmien a doplnkov vyhlásených nariadením vlády SR č. 679/2002 Z. z., nariadením vlády SR č. 111/2003 Z. z. a VZN PSK č. 4/2004.

Vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 5/2006 z 27. júna 2006 o Návštevnom poriadku Pieninského národného parku a jeho ochranného pásma.

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 319/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú zóny Pieninského národného parku.

Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu.

Zmeny a doplnky Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja 2009.

Pieniny – turistická mapa M 1:25 000, 2005. ISBN: 83-8787-84-5.

Program starostlivosti o Pieninský národný park do roku 2008.

www.pieninyportal.com

www.pienap.sk

www.lesnica.sk

www.velkylipnik.sk

www.pieninypl.pl

www.szczawnica.pl

14. Miesto a dátum vypracovania dokumentácie

Spišská Nová Ves, máj 2011

15. Potvrdenie správnosti a úplnosti údajov

Za správnosť údajov environmentálneho charakteru zodpovedá spracovateľ dokumentácie.

Za údaje technického charakteru zodpovedá obstarávateľ.

Spracovateľ dokumentácie:

Ing. Miloš Beharka

konateľ spoločnosti

SLOVZEOLIT spol. s r.o. Spišská Nová Ves

Školská 5

052 01 Spišská Nová Ves

Ing. Ľubomír Stašík

spracovateľ dokumentácie

Zástupca obstarávateľa:

Grzegorz Niezgoda

Burmistrz Miasta i Gminy Szczawnica

Ul. Szalaya 103

34-460 Szczawnica